

MAJSKE MANIFESTACIJE ŠIROM SVETA.

Velikanska proslava prvega majnika v Moskvi; pranske s policije na Japonakem.

DVA RHODA V CHICAGU.

Moskva, Sovjetska Rusija, 2. maja. — Najslavnejše majniške manifestacije kakršnih še ni doživela Rusija, so se včeraj vršile v Moskvi. Že zarana se je vse mesto obleklo v rdečo. Vse delo je počivalo. Bile so velikanske vojaške parade in pohodi delavcev in delavk.

Slavnosti so bile zaključene na Rdečem trgu blizu Kremļa. Stotisoč moč rdeče armade je napolnilo trg in bližnje ulice. Stiri deset eroplanov, katerih krila so se bliskala na soncu kot srebrna, je krojilo nad trgom in letale so metali prvomajsko proklamacijo na ljudstvo. Ko so vojaške in delavske čete prikorakale na določeno mesto, so zagrmeli topovi in zasvetili zvonovi v vseh katedralah Moskve. Veliki zvon v Kremlju je klenkal "Internacionalo", mednarodno revolucionarno himno. Godbe so zaigrale in v istem hipu je iz stotisočev grl zadonela megolna pesem revolucije.

Bil je svečan trenutek, ko so vojaški rdeče armade prisegli zvestobo republikni delavcev in kmetov. Vsakega prvega maja vojaški prisegelci zvestobo. Po končani prisegi je Leon Trocki nagovoril čete in zbrane delavce z odra na Rdečem trgu.

Govornik je pozival vojaške in delavce, da se ne smejo zanašati na konferenco v Genovi. "Hoteli smo se razorožiti, toda zavrnili nocoje; hoteli smo se pogajati in ponudili smo plačilo predloženih dolgov, ali vse kase, da odločimo zahteva od nas odpravo sovjetov in vpostavljenje kapitalizma. Na odgovor je: Ne! Na odgovor bo vedno: Ne!"

Berlin, 2. maja. — Dež je pokvaril večerjane prvomajske demonstracije, kljub temu se je zbralo okrog 100.000 delavcev v Lustgartnu, kjer so bili govori. Socialisti in komunisti so demonstrirali skupaj. V pohodu so bile rdeče zastave, toda manjkalo je običajnih demonstrativnih napisov; namesto teh je bil "govoreč spor", obstoječ iz več sto moških, ki imajo močne glasove. Zbor je neopremehoma ponavljal delavske gesla.

Delo je večidel počivalo. Časopisi niso izšli. Železniški promet ni bil vstavljen.

Mainz, Nemčija, 2. maja. — Sargent Aron Kaplan, dodeljen k defektivskemu oddelku ameriških ekspedicijskih čet v Nemčiji, je bil ranjen v levi kolčec tekom majniških demonstracij v tem mestu. Kaplan je bil z dvema nemškima policajema v avtomobilu in šofer je po neprevidnosti zavozil v vrsto korakajočih delavcev. Delavci so obsuli avtomobil. Prestrašeni Kaplan je potegnil revolver, katerega mu je nekdo naglo izbil iz roke in pri tem se je sprožil ter zadel Američana v roko.

Rim, 2. maja. — Prvomajske manifestacije v Italiji so bile mirne. V Rimu je počivalo vse delo.

Pariz, 2. maja. — Prvi maj je bil miren. Delavci so počivali in demonstrirali. Policijski prefekt je mobiliziral vse policijske sile in celo letalce, toda niso bili potrebni.

Tokijo, 2. maja. — V vseh večjih mestih Japonske so se vršile velike majake demonstracije. Bilo je več spopadov s policijo, ali brez kakih hujših posledic. Policie v Oaki je prepovedala demonstracije, toda delavci so organizirali pohod pod pretvezo, da "pozdravijo" angleškega princa Walesa.

Mexico City, Mehika, 2. maj. — Pri večerjanih manifestacijah v glavnem mestu Mehike je bil spopad med socialisti in katoličani. Ena oseba je bila ubita ter več ranjenih. Vse mesto je bilo v rdečih zastavah. Velika množica delavcev se je zbrala pred ameriškim konzulatom in govorniki so obskali kapitalizem. Vse delo je počivalo; še celo trgovine so bile zaprte.

AMERIKA BO ŠE ČAKALA S PRIZNANJEM RUSKIH SOVJETOV.

Washington, D. C. (Federated Press). — Združene države se bodo še nadalje držale novejše taktike napram Sovjetski Rusiji brez ozira na to, kaj dela Evropa. Tako je povedal državni tajnik Hughes v ponedeljek deputaciji Mednarodne ženske lige za mir in svobodo, katere je urigirala Hughes, da naj ameriška vlada čim prej pripozna sovjetsko vlado v Moskvi. Hughes je dejal, da mora Rusija "najprej narediti red v svoji hiši" in potem šele potrkati za priznanje. Hughes ni povedal ženskam, kakšno formo vlade bi on rad videl v Rusiji.

OBRAVNAVA PROTI RUDARJEM V W. VIRGINIJI.

Član, ki je osleparil unijo, je državna priča; sovraki predsednika rudarske unije.

PROCES PROTI BLIZZARDU BO TRAJAL MORDA TRI TEDNE.

Charles Town, W. Va. — (Fed. Press). — Zaslizavanje državnih prič se nadaljuje. Čudne priče ima država. Med njimi so tudi bivši člani rudarske unije, ki so bili izključeni zaradi tega ali onega pregreška in ki goje sovrakto napram krajevnim odborom organizacije.

Takšna priča je Edward Reynolds iz Dane, okraj Kanawha. Reynolds je izpovedal, da je vodil četo rudarjev v pohodu v Mingo, dočim je Blizzard — proti kateremu smo se vrli zdaj sodna obravnava — vodil drugo četo. Dalje je rekel, da se je rudarji v veliki valdi brutalne taktike operatorjev in šerifa Don Chaffina v okraju Logan. Dve armadi rudarjev sta se pomikali iz Marmeta v Mingo z namenom, da osvobodita zaprti unijske rudarje v Loganu. "Naš namen je bil, ubiti Don Chaffina in njegovo bando, ako jo dobimo v roke," je pričal Reynolds.

Houston, glavni zagovornik rudarjev, je pri navskrižnem izpraševanju dosegel, da je Reynolds jezen na Keeneya, predsednika okrožne organizacije, in na druge odbornike, ker je bil pred par meseci izključen iz unije. Izključen je bil zato, ker je v imenu organizacije nakoletkal \$600, ne da bi bil imel dovoljenje od kateregakoli odbornika. Denar je nabiral od krajevnih unij pod pretvezo, da gre v obrambni sklad za obtožene rudarje, toda obdržal ga je sam. Za ta čin ga je dala organizacija aretirati in oboje je bil na 30 dni zopora, katerega je odsedel v Fayettevillu.

Odvetnik rudarjev je izvedel iz Reynoldsa priznanje vseh ter dejstev, valed česar je Reynoldsovo pričanje dobilo vtis, da se hoče maščevati nad odborniki. Država ni dosti pridobila s to pričjo, kajti Reynoldsa je poudaril več ko enkrat, da je brutalnost šerifa Chaffina izhivala rudarje, da so se oboježili in marširali v Mingo. "Chaffin je imel svoje strelce pri vseh rudnikih, ki so imeli nalogo odganjati in tudi ubiti unijske organizatorje," je izjavila priča.

Pričakovati je, da bo proces proti Wm. Blizzardu trajal najmanj tri tedne. Izid tega procesa bo veliko vplival na ostale obtožence, ki se morajo zagovarjati zaradi izdaje. Zagovornstvo je apeliralo na sodnika, naj dovoli drugim obtoženecem oditi domov med potekom prve obravnave. Med porotniki je devet farmerjev, dva lastnika parne žage in eden trgovec.

PROHIBICIJA IMA NOVEGA SOVRAŽNIKA.

Washington, D. C. — Nova organizacija, ki se imenuje "National American League", je stopila v boj zoper prohibicijo. Organizacija, katere voditelji pravijo, da je nadstankarska, zahteva postavno prodajanje piva in vina.

Ponovite naročnine za "Pro-

HOWAT IN DORCHY STA ZOPET V JEČI.

Šerifi in deputiji v Somersetu, Pa., ne smejo več obiskovati stankovnih shodov.

REZERVA PREMOMA V ILLINOISU SE BLIŽA K KONCU.

Pittsburg, Kans. — (Federated Press). — Alexander Howat in August Dorchy, predsednik in podpredsednik okrožne rudarske organizacije v Kansasu, sta bila aretirana zadnjo soboto, ko sta zopet stopila na tla okraja Cherokee. Zaprto povelje ju je že čakalo. Odsedeti morata eno leto zaradi kršenja industrijskega zakona, ker sta pozvala rudarje na "nepostavno stavko"; s njima vred morajo iti v zapor tudi odborniki B. B. Foster, James McIlwraith, Willard Titus, Earl Maxwell in John Fleming. Vsi skupaj so izgubili priziv pri sveznem sodišču.

Prijatelji Howata izjavljajo, da boj ni bil zastoj. Industrijsko sodišče ni še storilo nobene akcije v zvezi s sedanjimi stavko rudarjev v Kansasu. Ako ne bi bil Howat prišel boja še lani, bi sodišče zdaj sililo rudarje, da se vrnejo na delo.

Somerset, Pa. — (Federated Press). — Sodnik John A. Berkey je prepovedal šerifskim deputijem in kompanijskim čuvajem v okraju Somersetu obiskovati shode stankujočih rudarjev. Prepoved je bila ustmena med zaslišanjem strank glede sodnijske prepovedi, ki je bila izdana proti organizaciji rudarjev na zahtevo Consolidated Coal kompanije, Rockefellerjevega podjetja. Zaslišanja so trajala tri dni in nato je sodnik dejal, da "indusfunkci" začnemo v veljavi, dokler ne bodo zaslišane ostale družbe.

Nato je sodnik Berkey rekel, da oboježeni deputiji in kompanijski delovodje nimajo ničesar lakati na shodih stankarjev. Njihova prisotnost lahko izsove nemire. Rudarji so predložili nebroj dokazov o nasilju kompanijske garde na shodih.

Odborniki organizacije pravijo, da sodnikova prepoved pomeni velik napredek za unijo, samo če so bodo deputiji držali prepovedi. Kakor hitro bo organizacija imela mir pred oboježenimi pretapači, se bo razvijala neovirano.

Chicago, Ill. — (Feder. Press). — Trgovski žurnal "Black Diamond" poroča, da se rezervna premoška v Illinoisu malone že izprazni. Illinoiskega premoga je samo še 2000 vagonov; zalogo v Indiani se tudi hitro krčijo.

Štiri komuniste so obsodili.

Moskva. — Revolucionarni tribunal pod predsedovanjem Krilenkova je obsodil štiri komuniste, ki so po krivem preganjali ravnatelja moskovskih vodovodov, inženirja V. Oldenbergerja, ga likanirali ter vložili proti njemu krive tožbe, da je storil samomor.

Obtoženci so izjavili, da so ga preganjali, ker ni bil član njihove stranke in kot tak da ni smel vztrajati na tako odgovornem mestu. Bili so strogo kaznovani, kar dokazuje, da se dosledno izpolnjuje zakon, ki dovoljuje tehnikom in inženirjem bivanje v Rusiji brez ozira na politično prepričanje.

Rusija si bo delila dobiček z Anglijo.

Genova, 2. maja. — Pogodba koncesij, katero je podpisala ruska sovjetska vlada z britako petrolejsko družbo Royal Dutch, doleča, da sovjetska vlada dobi polovico čistega dobička. Skoro vse bogate oljne koncesije so dobili Angličji.

Poraz španskih čet v Maroku.

London, 2. maja. — Brzojavka iz Madrida poroča, da so španske čete v Maroku zopet doživle hudo poraz od domačinov in so se morale umakniti daleč nazaj. Maročanske čete so dobile novo pomoč in valed tega so španske čete v nevarnosti najetja, ako se hitro ne umaknejo.

HARDING NI HOTEL SPREJEL ŽENA IN OTROK POLITIČNIH JETNIKOV.

Washington, D. C. (Federated Press). — Predsednik Harding je zavrnil prošnjo skupine žena in otrok političnih jetnikov, da bi jih sprejel v Beli hiši in ališal njihov apel za osvoboditev njihovih soprogov in očetov. Sedemindeset žena in otrok je zastoj priromale v Washington. Istočasno pa je Harding sprejel lorda Astorja in njegovo gospo iz Anglije ter stikal roke kino in žogoigralcem, bankirskim advokatom, rokoobornim, ruskim monarhistom in agentom premoškovnikih operatorjev!

AMERIŠKI SOCIALISTI V DUNAJSKI UNIJI.

Delegatje kažejo malo navdušenja za združenje s drugimi naprednimi strankami.

DEB JE BRZOJAVIL, DA NE MORE PRITI V CLEVELAND.

Cleveland, 2. maja. — Predlog za skupno politično akcijo v posameznih državah je bil sprejet na konvenciji socialistične stranke. Krajevne socialistične organizacije se smejo združiti z drugimi delavskimi in farmerskimi organizacijami v svrhu, da postavijo skupne kandidate; toda socialistična stranka ne sme izgubiti svoje identitete v takih skupnih nastopih in ekskutiva stranke mora prej odobriti vsako takšno akcijo, predno se izvede.

Cleveland, O. — Delegatje socialistične stranke so glasovali — kot smo že poročali — za vstop stranke v Unijo socialističnih strank na Dunaju. To je takozvana politična ali dunajska internacionala, ki stoji na pol poti med drugo in tretjo internacionalo. Konvencija izvli delegate, ki se udeležijo prihodnje mednarodne konference ali kongresa, katerega skliče dunajska unija.

Predlog za vstop v dunajsko internacionalo sta najbolj zagovarjala Hillquit in tajnik stranke Branstetter. Predlog, da stranka ostane še eno leto zunaj vsake internacionala, je dobil samo eden glas. Zanj je glasoval Toole iz Marylanda.

Druga važna točka dnevnega reda je skupna politična fronta delavskih in farmerskih strank in organizacij. O tej točki so delegatje razpravljali v nedeljo, toda niso prišli do definitivnega zaključka.

Debata je pokazala, da se delegatje ne navdušujejo posebno za politično sodelovanje s drugimi takozvanimi delavskimi strankami, ker so boje, da bi socialistična stranka izgubila svojo identiteto. Hillquit je zagovarjal skupno politično akcijo po državah, to je pri krajevnih volitvah. Delegata iz Illinoisa, Oliver C. Wilson in John M. Collins, sta pobijala Hillquitov zagovor. Rekla sta, da voditelji starokopitnih strokovnih unij v Chicagu bi prodali kapitalistom sleherni politični stranko, samo če bi imeli priliko.

Eugene V. Debs je brzojavno pozdravil konvencijo, želeč ji obilo uspeha; obenem je izrekel obžalovanje, ker ne more priti v Cleveland zaradi slabega zdravja.

Irski republikanci planijo banko.

London, 2. maja. — Rebelne republikanske čete so se zadnje dni spravile nad podružnice irske banke v mnogih mestih in jih opleni-le. Vlomile so povsod odnesli pe-te. Na ta način so republikanci dobili več ko sto milijonov sterling-skih funtov. Oplenjevanje bank ima dvojni namen: prvič se republikanci založe s denarjem za opremo svoje armade in drugič hočeje bankrotirati provizorično vlado.

Pobijanje protestantov v Corku je silno razburilo ljudi v severnem delu Irske.

Chicago in okolica: V četrtki nestalno, morda dež. Južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 73, najnižja 60. Sonce izide ob 5:44, zaide ob 7:44.

VREME.

ENTENTA JE ZMAŠILA NOVE POGOJE ZA RUSIJO.

Po dolgem prepiru s Francozi in Belgijci se je Lloyd George posrečilo skrupirati kompromisno formulo za "rešitev" ruskega vprašanja. Lloyd George bi rad zadovoljil sovjete in kapitaliste — pa ne bo šlo. Belgija še vedno zahteva, da mora Rusija povrniti nacionalizirana podjetja inozemskih kapitalistov. Zavez-niki so opustili kitajski načrt glede ruskih sodišč. Vprašanje vojnih dolgov se prepusti razsodišču.

Genova, 2. maja. — Čiherin je danes izjavil, da sovjetska delegacija že vnaprej ve, kaj bodo zavezniški odgovorili na ruske protipogoje in on lahko že zdaj pove, da bo Rusija zavrgla zavezniške pogoje.

Lloyd George je presenetil Francoze, ko jih je obvestil, da si Velika Britanija pridruže pravico do separatne pogodbe s Sovjetsko Rusijo v slučaju, da je skupna pogodba zaveznikov nemogoča.

Louis Barthou, načelnik francoske delegacije, je danes odpo-toval v Pariz. Dejal je, da se vrne v soboto.

Genova, 2. maja. — Medtem ko so ruski sovjetski delegatje včeraj praznovali prvi maj s počivanjem, so delegacije zavezniških držav trdo delale in se pripravale glede odgovora na ruske protipogoje za priznanje sovjetov in posojilo Rusiji.

Zadnjo soboto so zavezniški dostavili Rusom le uvid njihovega odgovora, glavne stvari so pa še pridržali, ker se niso mogli sporazumeti med seboj. Včeraj je zboroval pododsek za ruske zadeve in anoli so poročali, da se je pododsek razdelil, izvenem Belgijcev. Danes se zborovanje nadaljuje in sovjetski delegatje dobe odgovor še nocoj ali jutri.

Največjo muko daje zavezni-kom vprašanje nacionalizirane tuje lastnine v Sovjetski Rusiji. Kot poročajo, so se Francozi sopo-udali Lloyd George in sprejeli njegov projekt, da se zaplenjena imetja inozemskih kapitalistov vpostavijo, "kjer je mogoče", dočim se posamezni sporni slučajji izroče mehanim razsodiščem v rešitev.

Edini Belgijci se niso dali pregovoriti in trdovratno zahtevajo da mora Rusija vrniti inozemskim lastnikom vse nacionalizirana podjetja. Belgijci pravijo, da je 440 milijonov dolarjev belgijskega kapitala v Rusiji in če ga Rusi ne dajo nazaj, ne bodo belgijski kapitalisti investirali niti centa več v Rusiji.

Lloyd George je tolažil Belgijce, da on upa, da bo Rusija povrnila 90 odstotkov zaplenjenega tujega kapitala "v blagu", ampak tudi ta tolažba ni pridobila Belgijcev.

Dalje poročajo, da so se zavez-niki sporazumeli tudi toliko, da zavrzijo vse točke v londonski spomenici, tikaže se ruskih sodišč in zaštite inozemcev v Rusiji. Nadalje so zavrgli točke glede iz-jemne zaštite za inozemske delavce v Rusiji. Vse te točke kršijo suverene pravice ruske republike.

Po dolgem kavsanju med Fran-cozi in Angličji je bil sprejet tudi načrt glede razsodiščne komisije, ki ima nalogo rešiti vprašanja ruskih vojnih dolgov in drugih spornih zadev. Komisija obstoji iz zastopnikov inozemskih last-nikov ruskih bondov in enakega števila zastopnikov ruske sovjetske vlade; razsodnika pa imenuje predsednik vrhovnega sodišča Združenih držav Taft ako bo ho-tel. Potem se v načrtu meane razsodiščne komisije za vsako državo posebej, katere ima kakš-ne tirjatve ali sporne zadeve z Rusijo.

Lloyd Georgeva taktika je kom-promis na celi štiti. On bi rad do-segel, da se Rusom ne krčijo prin-cipi komunizma in da se kapitali-stom ostale Evrope ne krčijo prin-cipi kapitalizma — da bi bili na-zadnje vsi zadovoljni. Ampak Lloyd George mora spoznati pre-jalsidej, da tak čudež ni mogoč.

Čiherin je včeraj informiral Francoze, da je Sovjetska Rusija pripravljena na mirno pogodbo s zavezniškimi silami.

DEPUTIJI POVZROČILI KRVOLITJE V PENNI.

Šerifski pomožnik je obstrelil otroka in rudarja; nemiri v dveh naselbinah.

OPERATORJI SO SE LOTILI NASILJA.

Fredericktown, Pa. — (Izvirno poročilo "Presvett") — Zadnjih par dni so izbruhnili nemiri v tukajšnji okolici. Nemire izvajajo šerifski deputiji in državni polici-ajci. Pri rovu Tower Hill Mine No. 1, štiri milje vzhodno od Brownsville, so "konaki" v soboto napadli stankarje in v boju, ki je sledil, je bilo 12 rudarjev ranjenih in štiri polieleti.

V nedeljo so se izgrdi ponovili pri rovu Orient. Deputij Louis Hill je streljal v množico stankarjev in težko ranil dveletno deklico Mary Raven, ki je stala v bližini; druga krogla je zadela rudarja Johna Hamlica in ga lahko ranila.

Naskadeni rudarji so nato planili po Hillu in ga razorožili ter pretepli.

Izgrdi so nastali, ko je šerif Shaw prepovedal rudarjem javne shode na planem. Pri Tower Hillu je bilo aretiranih 49 moš in štiri žene. Šerif je brzojavil v Pittsburgh za pojašenje državne policije in za strojnice. Rudarji zdaj zborujejo v dvoranah. Stavka v tukajšnjem okoliše je popolna.

BRZEŽIŠNI BRZOJAV V SLUŽBI PREMIKAJOČIH SLIK.

Boston, Mass. — V gledaliških premikajočih slik (kinematografih) bodo kmalo kazali slike s pomočjo brezžičnega brzojava, je izjavil L. C. Porter, predsednik organizacije "Society of Motion Picture Engineers". Posamezne slike je že mogoče pošiljati potom brezžičnega brzojava, in ako je to mogoče, zakaj ne bi bilo mogoče pošiljati celo serije slik, ki so v zvezi druga z drugo? Ni daleč čas, ko bo mogoče podučne slike kazati s pomočjo brezžičnega brzojava daleč naokrog.

PODALJŠAN IMIGRACIJSKI ZAKON.

Washington, D. C. — Kongresni konferenčni odbor je potrdil sklep obeh zbornic, da se sedanji zakon glede naseljevanja podaljša za dve leti. Tridesetna omejit-tev naseljevanja velja zdaj do 1. julija 1924.

Japonska še vedno pošilja vojne ladije v Sibirijo.

Tokio. — Poročevalni urad za inozemstvo je objavil, da je japonska vlada poslala v sibirsko Primorje še druge bojne ladije. Vlado zagovarja, da je bila te priislijena storiti, da zavaruje koncesije, ki jih imajo japonski ribiči ob tem obrežju. Vlada v Vladivostoku pa izjavlja, da so japonski ribiči zanemarili plačevanje licen za ribarenje in na druge načine kršili koncesijske pogodbo, zato v resnici nimajo japonski ribiči ob obrežju sibirskoga Primorja ničesar iskati.

Francijo, ako se hoče zadnja po-gajati.

"Mir hočemo z vsem svetom in ga tudi dobimo," se glasi jedro dokumenta, ki so ga ruski dele-gatje predložili na konferenci.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Racine, Wis. — Ko sem se povrnil leta 1905 iz stare domovine in se naselil z drugimi sopotniki na Herminiju, Pa., sem se nadejal, da bom imel boljši obstanek in zaslužek kakor prej v blatnem Kansasu. Herminija št. 2. je bil prijazen kraj in lahko je bilo dobiti delo. Delali smo kolikor se nam modi dopuščale v rovu s osem čevljev visokim premogom. Delo še ni bilo prenevarno, čeprav smo delali pri zaprtih svetilkah. Premogovi vozovi pa so bili veliki in se je zdelo, kakor bi imeli človek pred seboj kak skedenj malega kmeta v starem kraju, ne v oz. za nakladanje. Nisem bil vajen tako velikih vozov in pogosto sem poledal, kam mečem premog, izlepa ni bil napolnjen voz. Druga neprijetnost v dotičnih rojih je bila, ker premog ni bil popolnoma čist. V njem so bile male šilice in gorje mu, ako ni popolnoma čistega premoga naložil, kar pa je v takem slučaju in pri zaprti svetilki skoraj nemogoče, če hoče človek zaslužiti po \$2 do \$3 pri 10 ali 12 urnem delu. Videl sem, da mi vse v redu in pričel sem zasledovati, kako tehtajo premog. Po mojem mnenju bi ga moralo biti po 2 do 3 tone, toda dali so mi samo mnogo manj.

Prišel sem hoditi prej domov, da se prepričam pri tehtnici. Glede sem kako tehtajo premog. Imeli so neke vrste mreže, tako narejene, da je šla skoro polovica premoga skozi in kompanijski tehtničar je tehtal premog sam brez delavskega nadzornika. Ko je tehtal premog, je odprl tehtnico, da je premog sdrčal v železniški voz, kjer so bili delavci in skrbno pregledali, če ni v njem kak kamenček. Če so povedali od katerega voza, da je bilo v njem le malo kamena, je kompanijski paznik zapisal po 400 do 800 funtov premoga manj. Tako se je takrat ponavljalo in mislim, da se ponavlja še danes.

Na plačilu dan, ko sem imel zasluženega \$25, so mi povedali, kaj počakam v glavni pisarni, kjer bom govoril s bosom. Ubogal sem in čakal dve uri, ko pa je prišel bos, ni hotel nič vedeti o mojem zaslužku. Po dolgem prepiranj mi je obljubil, da mi prinese denar drugi dan na delo, s pripombo, da ne potrebujem denarja, ker lahko dobim vse, češar potrebujem v kompanijski prodajalni. Nisem ga hotel poslušati in velel, da ne delam dneva več. Nato je vzel moj naslov, kamor je rekel, da mi bo poslal denar. Mislim, da ker sem prišel ravno iz naselbine, da nimam sredstev, da bi si pomagal naprej.

Takrat je bila huda za delavce. Pri Ocean Coal kompaniji so delali po celo leto, a niso prejeli ne enega denarja, poleg tega pa so bili celo zadolženi v kompanijski trgovini. Kompanija je grabila masne profite in samo s tistim premogom, ki so ga izpdkopali s strojem in so ga morali premogarji nalagati brezplačno, je pokrila lahko več kakor vse stroške. Ubogi trpini so morali gladovati, za kar imam naštet primer in dokazov. Vse to izkoriščanje je prišlo izključno samo radi navadnosti ljudi, zato je leleti, da bi taki časi prenehali za vedno. Smelo lahko trdim, da je samo delavce sam oni povzročitelj takih slabih razmer, ker je neveden in se ne skuša izobražiti, ker je prepošten ter se boji greha, ako se bo soperstavil podjetnikom.

Srečal sem v Pennsylvaniji ljudi, ki so govorili nekaj popačen poljski jezik in so mislili, da je to angleščina. Bili so Slovenci, če daj časa stanujoči v Ameriki. Iz tega lahko vidimo, kako malo se zanimajo za kako izobrazbo in ni čudno potem, če jih je lahko izkoristiti. Človek se čudi, ko pride med take rojake, ki ga imajo končno celo za bedaka in "grinarja" dasi so sami veliki duševni revniki. Vaakemu človeku se sovrašni, izobrazba pa se jim gnjusi. Skusili so še mnogo sveta, a v ničemer si ne dajo do-povedati.

Treba je, da se združijo vsa napredna delavska sila in akusi odpravijo tako žalostno nevednost, ker na ta način se bo najbolje doseglo od kompanij boljše življenjske pogoje. Podjetniki so se sicer menda zaklieli, da uničijo delavske organizacije, preprečijo vsake zborovanje, kjer se delavci lahko sodelujejo in sploh vse, kar bi bilo lahko škodljivo po-

mo čerkvam niso nasprotni, tja jim je menda celo pogodu, ako zahajajo delavci. Duhovščini bi priporočali, naj drži proč svoje prste od delavskih organizacij in gibanja, ako noče pomagati trpinom.

Danes moramo zelo paziti, da ne bomo izigrani po najetih kompanijskih špijonih in provokatorjih, kar bi neizrečeno koristilo podjetnikom. Simpatija ljudstva je na naši strani, zato glejmo, da si jo ohranimo in ne bo nad nami odpadnikov.

Pokažimo se sedaj, da smo res napredni in ne znamo samo potom časopisja razglašati našo naprednost. Biti moramo vzajemni v nastopanju, ker le tako bomo dosegli pozitivne uspehe. — Med slovenskim ljudstvom ni bilo vzajemnosti in znakov, da oni hlepi po večjem napredku. Zato smo ostali za drugimi narodi. Ko mine ta depresija, tedaj bomo tudi mi skusili s vzajemnim delom graditi in ne bomo samo razglašali po časopisju o veliki naši vzajemnosti in napredku. — J. Radelj.

Cleveland, O. — Spoznal sem, da je Kneippova knjiga s zdravniškimi priporočili jako potrebna v vsaki hiši in živim v prepričanju, da sem s pomočjo njenih nasvetov bil rešen smrti kakor tudi moja soproga, ki bi bila gotovo že 19 let trohnela v grobu, če bi ne bili imeli omenjene knjige. Imel sem pljučnico in po onih nasvetih sem se ravnal, pa sem ozdravil. Sveda s hranjenjem take knjige človek še ne ve, kako se je treba zdraviti, temveč dobro prebrati navodila, potem se še le ve ravnati.

Pogosto čitam o smrti za influenco ali pljučnico, ali celo radi zbadljivcev s iglo ali kaj podobnega, kar vse bi se lahko omililo, če bi se ljudje ravnali po navodilih dobre knjige. Zdravila priporočena v oni knjigi so prirosta, domača, zato toliko bolj sklepam, da ni boljšega zdravila kot točno ravnanje po onih navodilih. Skoro vedno čitam o kakih smrtnih, da je bolnik podlegel že po 5 ali 6 dneh bolezni. Namesto, da bi se bolezen spreminjala na boljše, pa človek podleže. To boli človeka, posebno ker ve, da bi bila odprava lahka in ne bi bilo drugega treba kot vpoštovati navodila dobre knjige.

Pri nas je še vedno mnogo brezposelnih, ki zastoj iščejo delo, zato ne svetujem nikomur, da bi hodil k nam iskat delo, kajti tu ga ne bo dobil.

Rojakom priporočam, da se naročijo na Prosveto, kateri list sem jaz spoznal za najboljši. V sedanjih stvki boste dobivali dobra poročila glede stvke, ki so jako potrebna, da ste informirani vsi, kako stoji fronta vsega zavednega delavstva v Ameriki. — Anton Močnik.

Neffa, O. — Kakih deset slovenskih družin je v tej naselbini. Vsi smo naprednega mišljenja ter čitamo naše delavske liste. Pri vsaki hiši so naročeni na enega ali pa dva napredna lista. Z veseljem čitamo o današnji stvki, saj drugega v teh počitnicah skoraj nimamo početi. Iz dopisov posnemamo, da je precej naprednega delavstva, a dobe se naselbine, v katerih se dobe še prav nazadnjaški ljudje, dasi prištevajo naselbine naprednim.

Nek slovenski pregovor pravi, če je veliko groma, da je malo dežja in ta bi gotovo zelo veljal tudi za nekaj naših "naprednih" naselbin. Od nekdaj so s velikim bobnom razglašali, da so premožbi in naprednega mišljenja, sedaj pa se vidi, da so v nastopanju proti podjetništvu, katero mišljenje je smatrati za napredno, najzadnj.

Bil sem na stvki v Westmorelandu leta 1919-11. skoz vseh šestnajst mesecev, o kateri se je precej poročalo, a bi se je tudi sedaj ne ustrašil, če bi trajala ravnotliko časa. O rojakih v Claridgu je bilo poročano, da so naročeni na vse delavske liste, ali jih tudi berejo s treznim premišljevanjem in se po njih ravnaajo. Pridobivajo naj delavce druge narodnosti, ki niso toliko podučeni in jim povejo, kako se morejo obnašati in odločiti orodje.

Na ta način jim nikdar ne bo sijale solnce avobode, zato naj pristopijo takoj k delavski organizaciji, ako nočejo biti vedno izkoristljani. — J. E.

Irwin Gas Coal Co. No. 9. Pa. — Spravil sem se spet in komaj sem zatnil oči, če se mi je sanjalo, da se nahajam neke v bližini železniške postaje. Exporta. — V vaju postajnega urada

prav možko sedečega na velikem hrastovem trsu. Bil je zelo zaposlen, da ni imel časa se ogledovati. Pred njim je bil aparat velikega brezžičnega brzojava, koder je prejel vesti od premogarske stavke. Za vse novice iz premogarskih naselbin se je zanimal, a najbolj menda za one iz Jamestowna.

Da so bile moje sanje kolikor toliko resnične, sem se prepričal takoj drugi dan, ko sem dobil v roke Prosveto št. 95. Zapisal sem v nji dopis iz okolice Exporta, ki se je tikel večinoma naše naselbine. Mogoče je bil brezžični brzojav malo polomljen ali pa se je na kak drug način dopisniku urinila napaka, zato naj oprostijo, če se drznem nekoliko oporekati k njegovemu dopisu. Poveličujo Jamestownske Slovence, kakor bi bile že zdavnaj vzele svojimi možem poveljstvo, in bi dobile oblast tudi nad nami velikimi reveži, ki nismo toliko srečni, da bi si mogli osvojiti vsak svojo ženo in jo potem poslati v "bojno črto".

Organizirali smo se in to je glavna zasluga brata F. T. ki je bil na prvi seji enoglasno izvoljen za predsednika novoustanovljenega lokalca. O nezavednih delavcih v naši naselbini bi bila treba, da bi se jasneje izrazili, ne samo, da nimajo nikakega čuta v sebi in se zagovarjajo v Prosveti s "westmorelandskim premogarjem". Dobro bi bilo, če bi naznačili število onih grešnikov, ki spadajo v moj delokrog. Iz naše naselbine se nihče tako ne zagovarja kakor jaz sam, ki sem bil s nekim gospodom iz Exporta v precej vroči debati radi podpor-nih jednot.

V današnjih časih, ko se vrši boj med premogarji in podjetniki, se posebno nam ne spodobi prepirati se po časopisih, ker to daje samo povod do nesporazumljenja. Naši nasprotniki dobro vedo, da bo sanje dobro, ko se bo prišlo delavstvo pripraviti med seboj in tega se veselje. Potemtakem jim bo tem lažje nas nečine pognati zopet na delo, kjer jim bomo obratovali še pod bolj sušenjakimi pogoji. Povsod se ali, da za westmorelandsko premogarje še ni bilo tako lepe prilike kakor je sedaj, da si pri-bore rudarake organizacije. Res je sedaj prilika za nas vse, da se okrepimo v organizaciji, zato pa moramo gledati, da ne bo med nami razpore, ki v splošnem škoduje. — Valentin Laharnar.

Canonsburg, Pa. — Minuli sta že dve leti, kar me po naši naselbini zahrbtno napada, ker ni dosegel onega, kar želi in prišel v javnost s napačnim podpisom ter pod krinko katoličanstva v listu "Edinost" št. 48, dne 22. aprila, t. l. Vsi rojaki v naselbini znajo, da kar je pisal, je laž, kakorine je zmožen samo Jože od Sv. Ambroža, iz Žabje vasi. Vedna tukajšnjih rojakov ve, kdo je pisal dopis, torej se ne more skriti pod podpisom J. P., kakorinega si je izbral, dobro vedo, da je v tej naselbini dovolj rojakov s tem začetnima črkama. Stori je to namenoma, da bi v naselbini nastal prepir in razkol, kar pa se ni zgodilo, ker poznajo rojaki dopisnika.

V svojem odgovoru na napad v Edinosti moram dopisniku in javnosti predvsem povedati, da se jaz nisem priključil iz Minnesote, paš pa me je osebnopripeljal Jože Ambrožič. Do tedaj sploh nisem vedel, da je Alexander tudi na zemljevidu.

Ko je dopisnik v svoji strasti zapisal, da je društvena blagajna prazna, ni pomislil, da bo s tem blamiral svoje prijatelje, kajti ravno oni imajo društveno blagajno v svojih rokah.

Rad se baha in povdarja, kadar gre ven iz naselbine ali pa v javnosti "mi kolmajnarji". Čemu se prištevam med nje? Ali misli, da jih bo s to besedo zopet lahko hipnotiziral kakor jih je na konvenciji v Pittsburghu. Sam se je izrazil, da bo šel v rov, kadar bo imela jama okna. To je res pristen "kolmajnar".

Ta dopisnik je oni, ki je bil pred leti najbolj glasen "socialistični" agitator tu v zapadni Pennsylvaniji. Kaj je sedaj, nikde ne ve. Bil je pri "Socialist labor party", drugi dan je kandidiral na republikanskem tiketu, bil pa izvoljen na demokratskem. Sedaj je menda prohibicionist, če ne dobi kje zastojakega. Ukvarjal se je s onim: "kakaj ne verujem", danes pa bi bil rad veren katolican.

Vprašal bi ga, komu je sodrug Bibie Kristian trčil straka, če se je mudil tu v Aleksandru na Jo-

je mene naznanila državnim oblastem, da sem boljševik, komunist in pristaš I. W. W. Želel je, da bi me zaprli in mogoče celo deportirali. Dopisnik je stal na ulici in čakal, da me vidi uklenjenega, odvedenega v ječo, toda presenečenje je bilo večje, ko so detektivji ali brez mene. Strast ga je gnala še naprej. Prišel je izdajati rojake in ravnotako naznanil o društvu Postojnska jama št. 138 SNPJ., oziroma mene, ker sem bil takrat oskrbnik. Toda želje izdajavca, ki jih je zapisal Zgaga v G. N., se niso izpolnile, samo ena blamaža je bila več.

Ko si vedel, da mi nikakor ne moreš škodovati v naselbini, si se poslužil javnosti. Tudi tu bo sledila blamaža, kajti laž ima kratke noge. Še to moram povedati, da z Aleksandra ne grem. — Anton Hrast.

St. Michael, Pa. — Stavka v naši naselbini se nadaljuje, najdaje pa se seveda može, če bi jim lahko rekli, ki so še vedno pripravljene delati za kompanijo. Tako je menda povsod v Ameriki in tako je pri nas.

Po pordnevi stvki smo imeli zborovanje ali sejo blizu So. Forka, Pa., v Lukasovi dvorani, da se vpišemo v rudarake organizacije. Tedaj se je pokazalo, koliko je pripravljenih držati s kompanijo. Od približno 500 delavcev se jih je vpisalo v unijo samo 229 pri prvi seji. Čakali so in čakali, kdaj bi zopet lahko šli na delo, da bi bila stavka zlomljena, spravedli pa so, da se te ne bo zgodilo, zato so se pričeli polagoma vpisovati k uniji.

Vsak četrtek obdržavamo sejo in ko smo imeli četrto sejo, je bilo vpisanih 388 članov. K nam so se pridružili celo taki, ki so delali po cele tri tedne za kompanijo. Kompanija jim je povedala, naj še oni ostanejo doma in tako so takoj prišli na sejo, da se vpišejo k uniji. Pri lokalu pa niso bili takoj sprejeti, bili so odklonjeni ter morajo nekaj časa čakati, da bo za to čas.

Naša kompanija je naložila med časom stavke, dokler je obratovala cel poldrugi železniški voz premoga. Sprevidela je, da se ji nikakor ne izplača obratovati s takimi delavci in jih odslavila. Pa mož sleer še hodi na delo, toda ne vem, kako delo opravljajo.

Rojaki, premogarji, ki ste še zaposleni v črnih jamah, pridite na svetlo, in ogrejte na solcu vaše otrple ude. Tako bomo dosegli zmago in položaj se bo izboljšal nam vsem.

Člane društva Sinova složne domovine, št. 190, SNPJ, pozivljam, da ne čakajo s svojim assessmentom, da je končno že prepoznano. Posledice radi suspensije, katero sami skrivite radi nepravčasnega plačila, so včasih zelo občutne, zato ne zvrčajte krivdo radi istih name. Tudi članice bi morale upoštevati, da je treba plačati mesečni assessment do 25. v mesecu. Naj torej v tem oziru ne ugovarjajo svojim možem. Ne-ka ženska mi je rekla, da moram poslati meseca maja prošnjo na gl. urad SNPJ, za sprejem njene-ga sina v članski oddelek. Njen sin bo star šele 23. julija 16 let, a vseeno hoče, da vloži prošnjo tri mesece pred časom. Dobro bi bilo, če bi se članstvu tudi pri plačanju assessmenta tako zelo mudilo. — Mike Ferlin, tajnik.

SEVEROVA ZDRAVILA VZDRUŽUJE JO ZDRAVJE V DRUŽINAH

Luke Mrtve Lase

poizki preprečiti in dati lasom
isto mehko blagost, lepoto,
katero si vsakdo želi ako
nadenife

SEVERA'S HAIR POMADE

Izvirna priprava za nego las
idealna, zdravilna, in čista.

CENA 25c

Vprošajte v lekarnah

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

POOBLASTILA

dela MATJA SKENDER št. 12
LET, za rojake po celi Ameriki.
On še mora vedeti, kako se po-
oblastila izdelujejo. Pisi mu in
razloži svoje zadeve, pa ti bo na-
redil vse pravilno, da ti ne bo
mogoče grunt prodan s nepravil-
no postavitvijo. Njegov naslov
je 1222 Cedar St., Cedar Rapids, Iowa.

V STARI KRAJ.

Na 31. maja odpluje s francoskim parnikom LA FRANCE večje število rojakov iz raznih naselbin; samo iz Milwaukee in okolice je še priglavljenih okrog 30 rojakov.

NAŠE POTNIKE BO SPREMELJAL PRAV DO LJUBLJANE NAŠ KASTOPNIK, KI BO POTNIKOM POMAGAL MED POTJO IN SKREBI, DA BODO NAJUDOBNEJŠE POTOVALI. Ti potniki bodo imeli posebno karo od Havre do Trsta ali celo do Ljubljane, kakor se nam poroča.

Parnik La France je eden izmed najboljših in najhitrejših parnikov in vozi čez morje okrog 7-8 dni. Vožnja od New Yorka do Ljubljane bo vzela od 9-10 dni. Potniki bodo potovali v drugem in tretjem razredu. Postrežba in udobnosti drugega razreda na francoskih parnikih so splošno znane, potalkom tretjega razreda pa se nudijo kabine, doba hrana s vnuom, snalnost in znatno izboljšana postrežba.

Karta tretjega razreda od New Yorka do Havre stane \$105.00 in drugega razreda \$145.00, boljše kabine \$150.00, vojni davek še vračunajo.

Kdor torej noče biti dolgo na morju ter hoče hitro ugodno in v veselje družbi potovali, naj se takoj prijavi in pošlje nekaj are in sicer \$15.00 za tretji razred in \$25.00 za drugi razred.

Odločite se takoj, časa na priprave je dovolj!

Slovenska banka
KAKRAJŠK & ČESARK.
70-9th Ave., New York City.

VAŠ PODPIS

BO imel tako vrednost, kakršno mu boste s svojimi prizadevanji sami ustvarili. Vrednost odvisi največ od vašega prizadevanja sistematično hraniti.

VI ste opravičeni tudi nekaj imeti od vašega dela, zato se odločite sedaj izplačevati sebi določeno svoto iz vašega tedenskega zaslužka in jo vlagajte v to banko.

SKLENITE hraniti in vrednost vašega podpisa bo naraščala sorazmerno z vašimi prizadevanji.

POSILJAMO denar v staro domovino po dnevni ceni.
PRODAJAMO listarte na potovanje v stare domovine in nazaj, na vse linije.

KASPAR STATE BANK
Blue Island Ave., vogel 19. ceste, Chicago, Ill.

Največja Slovenska državna banka v Zedinjenih državah.
Kapital in prebitok \$1,000,000.00

"11" cigarette

10¢

Dobre!

Kupi te Cigarete in Prihrani Denar

Varujte sebe in vaš dom
s pravo importirano nemško avtomatično pištolo.

Prava nemška avtomatična pištola "GERT". GERT je najhitrejša in najmočnejša pištola sveta, ki se po potrebi lahko včasih hitro stavlja, razstavlja, vrnemo v varno, ter hitro razstavlja in napeljuje. Zato je avtomatično lovaško orožje, ki ga vsi strahopetci in vsi, ki se ne bojijo, da bi jih kdo napadel, morajo imeti pri roki. To je avtomatična pištola, ki jo vsi strahopetci in vsi, ki se ne bojijo, da bi jih kdo napadel, morajo imeti pri roki. To je avtomatična pištola, ki jo vsi strahopetci in vsi, ki se ne bojijo, da bi jih kdo napadel, morajo imeti pri roki.

Najnovejša svilnato dopeltna ZASTAVE

Razpoložljive, trakovane t. t. d. Poskušne nika cene za fine svilnate Ameriške zastave. Pišite na ceno na:

IVAN PAJK,
1111 Cedar St., Cedar Rapids, Iowa.

S fronte naših rudarjev.

(Izvirna poročila).

Pričujočje z izstavljanjem.

Star City, W. Va. — Nabili so vse polno letakov. Skoro na vsakem vogalu se vidi "prepovedan vohod". Vse je mirno, toda izgleda, da bodo prav kmalu pričeli z izstavljanjem. Vedo, da bomo mi stavko dobili, ako se jim ne posreči na kak način nas izstavi in povzroči nemire, ali na nas kak drugačen zviščen način izigrati. Na vse kriplice ali prizadevanja, da bi nas pritiskali nazaj v sužnost in bi s tem zaostali v napredu najmanj za 50 let. Izvojevati kako pravico delavcem je v današnjih razmerah zelo težavno, toda izgubiti te pravice je lahko. Samo nečujnosti je treba in že gredo delavski organizacije.

V slučaju, da bi propadla premogarska organizacija, bodo združeni podjetniki kar planili po drugih delavskih organizacijah. To pa je njihov cilj, za katerega dosego ni podjetnikom nobeno sredstvo preumazano. Vsak dan beremo v listih o najrazličnejših nasilstvih podjetnikov, ki so v strahu, da bi se jim za malenkost skrčil njihov ogromni dobiček. Dasi so med preteklo vojno nagrabili milijone, jim to ni dovolj. Kakor nenasitni Moloh so in čim več so nagrabili, več si žele še naprej pridobiti.

O delavcih si mislijo, da jih je treba izstradati in potem jih bo lahko spravili zopet na delo ter jim narekovati, pod kakimi pogoji naj delajo. — J. Z.

Kaj delajo stavkarji?

Bridgeport, O. — Ljudje si moč mislijo, da odkar traja stavka, rudarji počivajo in nimajo nobenega dela. Ravno narobe je, samo ta razlika je, da smo prej delali za kompanije, sedaj pa delamo vsak zase. Tod ima večina Slovencev svoje domove in če Slovce gre okoli po naselbinah ter ogleduje, bo videl skoro povsod kaj novega zraven. Od 1. aprila so si pričeli ljudje izboljševati svoja stanovanja kakor še nikdar prej, dasi je bila stavka že večkrat. Pa naj še kdo reče, da nimamo dela.

Vreme pri nas je bolj nestanovitno. V deželo je prišla zgodnja spomlad in vse je že bilo razvečeno, vinaka trta celo je že kazala nežno grozdovo cvetje, ki je obetalo obilen sad. Tedaj pa je zavela s severa oster in mrzel veter, ki je trajal en dan, padla je še slana in napravila ogromno škodo posebno na sadju in trti.

Prohibicijski agenti pri nas prav nič ne počivajo ter iščejo, kjer bi se dobilo kaj moka. Skrbno istakajo po hišah, kje imajo opojne pijače in najbolj so nasprotni žganju, katerega takoj vzamejo, če ga dobijo v kak hiši, da tako vršijo zakone prohibicije. Pri nas se je ponesrečil Jakob Kaškaj; njegov prijatelj ga je ustrelil po nesreči v trebuh in utrvalo mu je tudi prst na roki. Hudo ranjen se bori s smrtjo v bolnišnici.

Poročil se je rojak John Blatnik z gđ. Zofy Kovačič. Novemu paru čestitamo in jima želimo obilo sreče.

V bližnjem Bellairu so delavci izvovali, da dela nekaj najetežev. Hitro se jih je zbralo par sto in napotili so se v dotične rove. Kmalu so jih našli in jih nato vodili po mestu s tablicami na hrbtu. To je bila precej neprijetna kazen. — M. K.

Prvi strel.

Scotfield, Utah. — Dne 27. aprila zjutraj, ko je prišla garda Utah Fuel kompanije na postajo, da sprejme dole najeteže, je prišlo do streljanja. Prvi strel se bili oddani na stavarke. Rahlena sta bila dva stavkarja: Javea, neka žena, ter vodja gardistov. Eden ranjenih stavarjev je v opasnem stanju in istotako je s poveljnikom kompanijske garde, ki je sprožil prvi strel na stavarke. Drugo poročilo sledi. — F. J.

Eksplozija, zapiranje stavarjev.

Windber, Pa. — Stavkamo od 6. aprila. Vse počiva, samo dva ali trije Poljaki delajo. Dostaj je bilo vse mirno. V sredo ob pol dveh zjutraj je pred stanovanjem Poljaka, ki je delal, eksploziralo nekaj, o čemur pa se ne ve, ali je bila bomba ali samo dinamit. Ubit ni bil nihče, samo omenjenemu je poškodovalo "porč" in razbilo okna.

Drugi dan so aretirali šest ljudi, med njimi tudi našega rojaka, Andreja Varljana. Odpeljali so jih na Somerset. Kdo je podo-

žil eksplozivno snov, nihče ne ve. Tu stannjemo v kompanijskih stanovanjih, a so nam podjetniki odpovedali, da se moramo do 5. maja preseliti. Kam bi se selili, ne vemo. Sejo smo obdržali na železniški postaji, sedaj pa ne vem, kdaj bomo imeli prihodnjo. V. K.

Najetežem je delo v rovih prenevarno.

Hastings, Colo. — Stavkamo od 1. aprila in izvrstno napredujemo. Na vse načine so skušali podjetniki dobiti nekaj stavkokazev, kar se jim je tudi posrečilo. Molčali smo in pričakovali vesti, kako bo z najeteži v nevarnih tukajšnjih rovi. Prvi dan smo že ališali žalostno poročilo, da je v rovu enega najeteža ubilo, drugoga pa ranilo. Podjetniki so hoteli prikriti to nesrečo, da bi nikdo ne izvedel in bi se najeti delavci preveč ne ustrašili ter ostali še dalje. Vse o nesreči pa je vseeno šla kakor blisk in vsi najeti so takoj pustili delo v rovi. Nabrani delavci so bili kakor bi jih yeter prinesel ali kakor bi jih z britvami brusil.

Podjetniki imajo dovolj obljud in še vedno se jim posreči dobiti kakkega "prostovoljnega delavca". Od prejšnjih delavcev se jih je dalo pogovoriti le par, pri čemur žalobno nismo izveti Slovence. Celo taki so zraven, ki se štejejo našim bratom ter so člani naše jednote. Jednota bi morala s takimi ljudmi strogo postopati po pravilih, saj pri nas se je pokazalo, kako zelo nevarno je tako delo.

Clovek se ne more načuditi zakrknjenosti, ki je pri teh ljudih. Vsega imajo za potrebo in denarja, da mnogi menda sam ne ve, koliko, pa vseeno gredo v rove, da s tem trgaajo našim otrokom kruh iz ust, ter tudi sebi zelo škodujejo. Slovence opozarjamo, naj takoj zapusti to delo, če ne bomo povedali njegovo polno ime in rojaki naj spoznajo svoje brate.

Rojake pri S. premogovni družbi tudi prosim, naj pustijo delo, saj kmalu bodo lahko spoznali, da je tudi zanje mnogo boljše, ako prenehajo takoj. Kaj si mislite, da vam bodo vaši otroci rekli, ko bodo prišli do spoznanja in bodo zvedeli, da se kljub številnim pozivom niste odzvali.

Tudi žene mnogo zakrivajo, da se njih moške podajajo na delo. Pomisliti bi morale na posledice, ki sledijo, ako bodo njihovi moške obratovali in tako pomagali razbiti stavko. Pomislite malo na jutrišnje preživljanje in ne samo, s čem se bomo živeli danes. Ne silite svojih mož na delo s tem, da jim grozite, da jih boste zapustili, ako ne bodo delali. Vaši moške, če imajo količnik zavednosti, vas ne bodo poslušali.

Odložite torej vsi krampe in lopate in pridružite se nam. Ne pomagajte podjetnikom in njihovim agentom razbijati stavke ter naše organizacije. Stojte trdno v boju in zmaga bo naša.

Dopisniki iz "naprednih" naselbin naj se še sedaj oglašajo. Zdi se, da so samo pred stavko imeli moč in čas, sedaj pa ga nimajo več. Vsem zavednim premogarjem, pozdrav, druge pa bomo pozdravljali po končani stavki. Živela organizacija! — Stavkar.

Iz okolice Scotfielda, Utah.

Bilo je že poročano, da smo na stavki in stavka poteka mirno. Tako je bilo do 27. aprila.

Tukajšnja Utah Fuel Co. je pričela dobivati stavkokaze iz Winterquartersa in Clear Creeka, kar pa smo se zavzeli tukajšnji stavarji da bomo preprečili. Na kolodvoru v Scotfieldu, odkoder vozi vlak v omenjena kraja, smo se postavili pri železniških vozovih in delavcem prigovarjali, naj se ne ustavljajo v tem kraju, ker imamo stavko. Ubogali so nas.

To je izvedela po svojih vseh njih kompanija in poslala vsakokrat k dolemu vlakom na kolodvor v Scotfield svojega voznika, da bi lahko zavarovan od deputijske konjenice odpeljal najete delavce v rove, kjer bi jih kompanija lahko izkoriščala v svoje namene.

Dne 26. aprila sta prišla iz Winterquartersa dva delavca, ki sta kakorhitro jima je bilo povedano, da smo na stavki, pristopila na našo stran. Od kompanije poslani so bili nato zelo poparjeni. Odšli so, drugi dan pa se zopet vrnil. Oni dan pa ni bilo nobenega "prostovoljnega" delavca. Mnogi na kolodvoru se je veselila teza dejstva, deputiji pa so bili jezni in obrnili svoje konje proti množici z namenom vse pomandraniti. Nakana se jim ni posrečila, zato so beži pričeli streljati iz svojih samokresov. Nastala je zmeda

med množico in iz vrst stavarjev je sledilo tudi nekaj strelav. Posledica je bila eden mrtev in njegov konj ubit, dva sta lahko ranjena, med stavarji pa je eden težko ranjen, drugi in neka ženska pa lahko ranjena.

Kompanija je brzojavno razkričala na vse strani o velikih pobojih, o večjem številu mrtvih, razrušenju kolodvorov v Scotfieldu in nadaljnjih nemirih. Prosila je za državno milico, kar pa ji je bilo odklonjeno. Pripeljal je še isti dan poseben vlak iz Price, Utah, s štirimi možmi državne policije, ki so zabranili kompaniji hoditi po stavkokaze na kolodvor. Nato je bil zopet mir.

Kakor povedani povsod, so morali tudi stavarji v Winterquartersu in Clear Creeku zapustiti kompanijska stanovanja. Prizadehtih je mnogo družin, ki so se večinoma nastanile po šotorih, preskrbljenih od unije.

Več narodnosti je tukaj, a vsi smo 100-odstotno organizirani v U. M. W. of A. ter se prav dobro razumemo med seboj. Štirje Slovence v Winterquartersu so ostali na delu, kateri so vsi člani društva "Sava" št. 32 SNPJ. Članstvo jim bo dne 7. maja dalo zadnjo spomenico. Več o njih prihodnjič. — Stavkar.

SLIKE IZ NASELBIN.

Clairton, Pa. — Že dolgo nisem videl nobenega dopisa v Prosveti iz te naselbine, kakor se to opaža iz večinoma drugih slovenskih premogarskih naselbin. Prav z veseljem čitam dopise o odlaganju orodja in pristopanju neumijanih premogarjev v vrste zavednih stavarjev, š trdno voljo, da zmaga mora biti na njih strani. Le tako naprej, bratje.

Se dobro mi je v spominu leto 1917, ko smo zastavali za unijo pri westmoreland premogovni družbi. Superintendent nam je rekel, da kompanija raje izgubi dva milijona dolarjev kakor bi priznala našo organizacijo. To je znamenje, kako zelo koristna je za delavstvo organizacija in neobhodno potrebno je, da si jo izvojujete. S pridobitvijo organizacije storite največji korak in si pridobite orožje, s katerim se edino lahko uspešno branite v boju proti našim izkoriščevalcem.

Vaše delo se opaža že povsod. Pri Carnegijevih tovarnah je poleg železnice naloženega velike za loge premoaga, kolikor ga nisem še nikdar prej videl. Kompanija ima tudi s tem demonstriranjem svoj cilj. Iz vseh skladišč je spravila premoag na kup, ga postavila na vidno mesto, da ljudje vidijo premoag in mislijo, da se vseeno lahko proizvede dovolj premoaga, dasi so na stavki organizirani premogarji. Seveda je to samo pesek v oči delavstvu.

V tej okolici so ogromne Carnegijeve tovarne. Razprostirajo se po 12 milj na dolgem in po dve milj na širokem ob obeh straneh Monogaheli reke. Dela se tu še vsaki dan in tudi ponoči obratujejo za malo plačo, po 30c, na uro. Sprejmejo pa v delo le take, ki pridejo iz kraja ali pa take, ki ne poznajo pomena organizacije. Starih delavcev so že mnogo odklopili in jih nadomestili z novimi.

Jaz sem eden onih, ki so marsikomu znani. Bil sem pohabljen pri omenjeni kompaniji 17. julija, 1919, in nisem več sposoben za tako težko delo, kompanija pa mi vzle temu ne da lahkega dela, kakršno bi lahko opravljal in tudi odškodninsko podporo (compensation) mi je ustavila. Hodil sem od Kajfeča do Heroda, da bi se kaj ukrenilo v tem oziru meni v prid, a vsakokrat sem bil bolj iznenađen. Kakor vidite, mi torej ne kaže drugega kakor: obasati svojo culo in oditi, mogoče bi bilo dobro proti Clairdru, Pa., od koder prihajajo poročila, da premogovniška družba še vedno obratuje v najplešnem redu. Mor-da bi se tudi za mene kaj dobilo tam.

Predno pa se podam tja, svetujem tamkajšnjim majnarjem, da store dolo, kakoršno jih kliče, da ne bo prepozno. Pokažite svetu dokler je še čas, da ste tudi vi del odločilne moči, s katero se ne more meriti nasprotnik. Kakor je vsakemu znano, se vrše voite dne 15. maja v državno zakonodajo. Delavci, volite ljudi, o katerih veste, da bodo delovali vam v prid. — Anton Osepek.

Nokomis, Ill. — Delavski praznik prvi maj smo obhajali letos veliko bolj zmerno kot je pa bila naša navada. Slovenski premogarji in njih družine so se zbrali ob dveh v precej velikem številu v

Bergerjevi dvorani na Coaltonu, kjer se je vršila letošnja slavnost prvega majnika. Okrog šteta na dve je zaigral naš dobro znani rojak Grošelj na harmoniko komad v znamenje pričetka slavnosti in takoj za tem so vstopili v dvorano še oni, ki so stali zunaj in skali gorkoto svelega pomladanskega solnce. Na to je sodrug Lukas Groszer pozdravil navzoče zborovalce in omenil pomen današnjega sestanka ter predstavil kot glavnega govornika sodruga Filipa Godina iz Chicaga, kateri je pozneje v uro in pol dolgem govoru pojasnil pomen prvega maja. Razmotrival je o potrebah in poštrevanju za socialistično delo, za zmago socializma in skupno vzajemnost, kjer se bomo združeno kot ena družina zmernejše in boljše razumeli in živeli kot resnični bratje in sestre v slogi za našo emancipacijo. Za njim je govoril v angleškem jeziku glavni odbornik premogarske organizacije za državo Illinois Allen Haywood, kateri je orisal vsakozki potrebo skupne solidarnosti in trdga vztrajanja za unijo premogarjev. Med govori se je vršila kolekta, ki je znesla skupno svoto \$36.50, potem se je nadaljeval ples za mladino. — Poročeval.

MEHIŠKI POLITIČNI JETNIKI V AMERIKI.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — Mehiško ljudstvo je pričelo malo glasneje zahtevati, da Združene države izpuste iz zaporov Mehičane, ki so v Zdr. državah zaprti vsled kakih političnih prestopkov, in da se jih vrne mehiški vladi, da ona obravnava z njimi. Tako je poročal Roberto Haberman, ki se je ravno kar vrnil iz Mehike in je poveril nalogo Harry Weinbergerju, ki je pravni zastopnik raznih Mehičancev, ki se nahajajo v zaporih v Zdr. državah vsled enega ali drugega političnega zločina. Haberman je izročil Weinbergerju tudi resolucijo, v kateri se apelira na predsednika Mehike, da naj prosí predsednika Hardinga in guvernora države Teksas, da pomilostita Ricardo Flores Magona in Librado Rivera, politična kaznjena v zvezni državni kaznilnici v Leavenworthu, in Jesus M. Ranga, Pedro Paraleasa, Abraham Cisnerosa, Jesus Conzalesa, Leonardo Vasquesa in Charles Cluneja, vsi v ječah v Teksasu. To resolucijo so podpisali uradniki v Meridi, Yukatan, Mehika in Weinberger je takoj odpisal predsedniku Hardingu in guvernoru države Teksas P. H. Neffu. — Kaznjenci v ječah so odsedeli že več kot osem let od devetindevideset let, po kolikor so dobili, ko so bili spoznani krivim zarote za umor, dočim je bil njihov edini namen uiti čez mejo v Mehiko in pomagati ovrediti tiransko vladno bivšega predsednika Diazja; Magon in Rivera sta po odsedelu že vsak več ko po tri leta kazni, katero sta dobila, ko sta bila pozvana krivim prestopka vojnege protipijonažnega zakona; izdajala sta namreč revijo "Regeneration."

Grki javljajo o smagah.

Atene, 2. maja. — Grške čete so okupirale pristanišče Kuš Adasi v vilajetu Smirne. Ofenziva proti turškim nacionalistom se nadaljuje.

ZA KRATEK ČAS.

(Dobro odgovor.) Gospa: "Gospod profesor, zakaj je ustvaril Bog najprej Adama in šele potem Evo?" — Profesor: "Is čisto umljivega vzroka: da bi mu namreč ne ugovarjala."

Skrb. — "No kdaj jo boste vender poročili?" — "Samo toliko še počakamo, da bo izdelan nov zakon za ločitev."

BABICE POZORI!

Bola v angleškem jeziku in poučen Slovenke babice, ki žele vsi skušajo za licenco. Sedaj lahko vsaka Slovenka postane babica ko se je priločila odgovorov v angleščini. Oglašite se pri:

DR. A. M. SOUKUP, 3639 W. 22nd St., cor. Millard Ave., CHICAGO, ILL. (Adv.)

NOVO! NOVO!

Naročite in se pripravite. Dobro Kalifornijsko kapijico, ki stane le \$1.25 za en galon in \$3.00 za tri galone. Hmeljovi jedrnenovci stane za 5 galone \$1.25 v skatli in za 4 galone \$1.00 v komadih. Vse to se pripravi brez vsakega kuhanja. Navodila pošljite s vsakim naročilom. FRANK SIMON AND COMPANY, P. O. Box 37, N. S. PITTSBURG, Pa.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 50. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 82, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vagrach, urednik glasila Jože Zaveršnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 406 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 276, Barabaton, Ok., Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terrell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNISKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHDNO OKROŽJE: Jacob Ambroski, Box 286, Moon Run, Pa., John Grošelj, 885 E. 137th St., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Marc, Box 160, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Zugel, 8453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5805 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združiteni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Joško Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Jos. Skuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O. POZORI! — Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNISCHE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohbe se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodnje glode poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prisilni na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, natančna, oglasi, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Dr. J. V. Grahek

ZDRAVNIK.

Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:30 popoldne.

843 E. Ohio Street.

Telefon Cedar 2388

N. S. PITTSBURG, PA.

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhanje vedno le najboljše in najcenejše. Dobili je tudi skrbno sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

BAKRENE KOTLE

Vsa potrebna oprema, Hydrometers, Malt Extracts, Hmelli, razne čepce za izdelavo raznih se opojnih pijač: Rum, Brinjevo, Kimeji, Branje in druge. Pišite po cenik.

VICTORIA SUPPLY CO.,

654 Morton Bldg., New York

Najboljša prilika za odhod

DOMOVINO

s velikim parnikom

PRESIDENT WILSON

DNE 20. MAJA

Cena do Trsta ali Dubrovnika je \$102.50.

Pišite nam, da vam o skrbimo prostor.

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Dolarjih

DOVOLJ ZAHVAL

Je na razpolago, da je angleško-slovenski besednjak potreben pri učenju angleščine. Posebno dobrodošel takim, ki še niso nekaj angleščine. Cena mu je 5 dolarjev. Naročite ga na naslov:

DR. F. J. KERN,

6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ANCHOR DONALDSON

IZ CHICAGO

V

ZAGREB IN LJUBLJANO

Posebna vožnja spremljana po JOHN KAMPOTICU

ad Cunard Line Chicago uradu.

Je New Yorka dne 18. maja s Cunard črto parnikom

"MAURETANIA"

(190 številov dolo-4 vjaki)

Najhitrejši parnik na svetu.

Je Chicago dne 12. maja po Wahash Lachawanna železnici.

Nobenih stisniti—Niš ne priti

Genova, 2. maja. — Ruski delegatje pridno sklepajo ekonomski pogodbe na levo in desno. Danes se poroča, da so dali angleški petrolejskim družbam bogate kompenzacije v Kavkazu.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Velika demonstracija šikajskih stavbinskih delavcev proti Landisovemu odloku.

V soboto popoldne se je zbralo v Grantovem parku nad sto tisoč stavbinskih delavcev, ki so nato korakali v dolgi povorki po glavnih mestnih ulicah do mestnega pristanišča (Municipal Pier), kjer se je vršil velik protestni shod. Na protestnem shodu je bil glavni govornik Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije. Kritiziral je ostro Landisov odlok glede plač stavbinskih delavcev in ker je proglasil stavbinsko obrt v Chicagu za odprto delavnico. Izjavil je, da stoji za šikajskimi stavbinskimi delavci celo Ameriška delavska federacija, sto-odstotno. Nadalje je kritiziral, ker so se delavci podali v toliko, da so se zedinili z delodajalci, da imajo skupnega razsodnika in sicer sodnika. Rekel je, da je to velika napaka za slehno strokovno unijo, ako izbere za svojega razsodnika sodnika, pa naj si bo katerega koli sodišča. Glede takomenovanega "mešanskega odpora" je porval, ako je med navzočimi kak advokat, da naj mu zanika, ako ni delovanje "mešanskega odpora" gotove vrste bojkot, kakršnega je proglasilo zvezno najvišje sodišče nezakonitim. Z ozirom na propagando za "odprto delavnico," ali kakor jo propagandisti imenujejo "ameriški načrt", je rekel, da se je moral zgoditi čudež, ker so delavski izkoriščevalci sedaj sami prišli "na pomoč delavstvu", da ne bodo izkoriščani od svojih strokovnih unij. "Kako je vendar to mogoče, da so največji izkoriščevalci delavstva sedaj kar naenkrat tako zainteresirani v dobroti delavstva? Kako je vendar to mogoče, da hočejo baroni in lordi pomagati svojim tlačanom? Ne razumljivo, da sedaj trošijo milijone in milijone edino iz tega namena, da bi čuvali delavnice pred izkoriščanjem njihovih strokovnih unij? Pomnite pa to, da so vse strokovne unije edino valed tega, da čuvajo svoje člane pred izkoriščanjem delodajalcev. Kdo je dosegel, da otroci ne smejo v tovarne? Ali so tvorničarji sami? Ne. Organizirano delavstvo je doseglo to po dolgi boji." — Drugi govornik je bil Frank P. Walsh, pravni zastopnik Ameriške delavske federacije. Izjavil je, da "One Big Union of Wall Street" kontrolira vse finance te države; dva odstotka vsega prebivalstva kontrolira 65 odstotkov vsega bogastva in da delavstvo mora pričakovati svoje rešitve le od organizacije, t. j. samo od sebe. — V demonstraciji so bile zastopane vse stroke stavbinske obrti; največ je bilo mizarjev in tesarjev. V povorki so delavci nosili razna bandra in ameriške zastave; demonstrativni pohod se je izvršil popolnoma mirno; malo nereda je bilo pred javno knjižnico, kjer so bili vposleni ometači in ki se niso hoteli pridružiti demonstraciji, ampak so izvalno v ravno istem času delali zunaj poslopija. — Med raznimi napisi so bili naslednji najbolj karakteristični: "Landis potrebuje \$50,000 na leto za svoje stare dni; ali se slikar nikdar ne postara?" — "Mi smo prostovoljno sprejeli \$1.20 znižanja plače na dan; koliko znižanja je pa Landis sprejel?" — "Landis je rekel, da vsaka stara baba lahko slika; mogoče bo kdaj dober slikar." — Demonstracije se je udeležila tudi ženska strokovna liga in unija tiskarskih uslužbencev.

Gibanje za eno samo unijo v Avstraliji. — Koncem maja ali prve dni meseca junija prične poslovati nova unija avstralskega organiziranega delavstva, v kateri so združene tri glavne strokovne unije, namreč: Unija avstralskih delavcev, unija rudarjev in unija transportnih delavcev. Vse te tri unije so se združile v eno samo unijo in izvolile novo poslovni odbor. Dosedaj šteje članstvo te unije nad 200,000. Članstvo ostalih strokovnih unij sedaj glasuje za pridružitve in v svojo gotovostjo se pričakuje, da bo odglasovalo v veliko večino, da se združi, tako da bo vse avstralsko organizirano delavstvo v eni sami uniji. Glavni cilj te unije je: organizirati delavnice v eni uniji; izboljšati življenje delavstva in znižati delovne ure; odpraviti kapitalizem in ga nadomestiti s socializmom; ustanoviti in vzdrževati delavsko časopisje in odpraviti kontraktno delo. Organizirani so sedaj vsi delavci razen Kitajcev, Japoncev, Kanakev, Afgancev in inozemskih druge polit. Maori, ameriški črni.

Stavka kovinskih delavcev v San Franciscu se najbrže razširi. — Stavka kovinskih delavcev, ki je bila sedaj naperjena samo proti "Bethlehem Shipbuilding corporation", se najbrže razširi tudi na druge ladjedelnice in druge delavnice, akoravno niso naznačile desetodstotno znižanje plače. Delavci v drugih ladjedelnicah bodo najbrže zastavkali iz simpatije do svojih tovarišev v stavki. Kotlarji so namreč mnenja, da je znižanje plače, katero je naznačila bethlehemska ladjedelniška korporacija, samo poizkus uvesti znižanje plače za vsa kovinska stroka v Kaliforniji. Delodajalci v Kaliforniji so zelo dobro organizirani v eni sami veliki uniji, ki se pa deli v več organizacij, katerih edini namen je zaslužiti delavstvo, uvesti nedemokratski sistem v šole in še ne dolgo se jim je posrečilo, da sta bila odpuščena iz službe dva profesorja na kalifornijski univerzi le vsled tega, ker sta malo preveč mislila.

Industrijska zveza v San Franciscu ni drugega kot delavstvu sovražna organizacija, katero so ustanovili velepodjetniki in ne kot so jo ob rojstvu krstili, da bo popolnoma nestranska. To je razvidno iz govora, katerega je imel Robert Newton Lynch, podpredsednik in glavni ravnatelj trgovske zbornice v San Franciscu, katerega je trgovska zbornica poslala na misijonsko potovanje, da pridiga o dobrotah "odprte delavnice" za delavstvo in da navdušuje podjetnike, da naj gradijo svoje tovarne v San Franciscu. V svoji veliki navdušenosti za dobro stvar je pa mož malo preveč govoril na nekem shodu v New Yorku, kjer je izjavil sledeče: "Stavka v stavbiniki obrti je nas stala \$300,000 in v blagini je še ostalo okrog \$1,000,000. Trgovska zbornica ne more več voditi boja z delavstvom in valed tega je bila organizirana Industrijska zveza (Industrial Ass'n.), ki bo vodila nadaljni boj proti delavstvu.

Stavka delavcev v papirniški je valed nadaljnih pogajanj odložena za dva tedna. Stavka bi morala pričeti 1. maja, ko je potekla stara pogodba in ko so podjetniki vztrajali na znižanju plač. Pogajanja se nadaljujejo. **Pogajanja med lastniki avstrijskih premogovnikov in zastopniki premogarjev** so zopet pričela, toda do kakšnega zaključka ni prišlo. Razpravljali so le o 19 zahtevah, katere so predložili zastopniki rudarjev, med katerimi je tudi dvajsetodstotno zvišanje plače koparjem premoga in en dolar na dan navadnim delavcem. Kot se razvidi, lastniki premogovnikov hočejo skupno sodelovati s premogovnimi baroni.

Civilna vojna v Kitaju. Peking, 2. maja. — Obe sovražni armadi sta v hudih spopadih zapadno in južno od Pekinga; armadi sta dobro oboroženi s težkimi topovi in strojnimi puškami. **Železniška zveza Pekin-Sanghaj** je pretrgana in inozemska poslaštva so valed tega vložila formalen protest vladi Čang So Linu, češ, da je kršena mednarodna pogodba, katero je podpisala pekinška vlada z inozemskimi, da mora biti železniška zveza med Pekinom in morjem nepretrgana. Washington, 2. maja. — Uradna brzojavka, katero je prejelo kitajsko poslanstvo, poroča, da sta se obe sovražni armadi sporazumeli, da ne bodeta vodili bojevanje v bližini mesta Pekinga; isto je tudi mesto Tientsina.

London, 2. maja. — Neuradna brzojavka iz Pekinga poroča, da je bil napravljen poizkus umoriti generala Wu Pei Fu, voditelja srednjih kitajskih čet. Napadeni ni posrečilo generala umoriti, ampak ga je samo malo ranil. Napadalec je bil prijet in postavljen pred vojno sodišče, ki ga je takoj obsodilo na smrt.

Washington, 2. maja. — Zvezna vlada je poslala še več v Peking, ki naj čuva Američane in poslaštvo v Pekingu. Bojne ladje, ki so bile zasidrane v Vladivostoku, so dobile povelje, da naj takoj odplujejo iz kitajske vode. Iz uradnih krogov se poroča, da je v Pekingu okrog 600 Američanov, med katerimi je več kot polovica misijonarjev. Ameriške čete v Pekingu bodo pojačane na 750 mož.

MAJSKE MANIFESTACIJE ŠIROM SVETA.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Chicago, Ill. — Prvega maja zvečer sta bila dva delavska shoda v Carmen Hallu in v paviljonu Pilsen Parka. Na obeh shodih je govoril William Z. Foster, ki je mimogrede ožigosal Gompersa, kateri ga je bil prejšnji dan napadel v govoru na nekem sestanku. Foster je dejal, da je Gompers prestrašen, da bi mogel razumeti duha in potrebe novega časa. Govornik je obžaloval, da se ameriški delavci še vedno bolj zanimajo za žogigro kakor za svoje interese in valed tega morajo v večjem delu inozemski delavci voditi boj proti ameriškiemu kapitalizmu.

NAENANILLO IN ZAHVALA.

Potrtim sročem naznanjamo rojakom širom Amerike žalostno vest, da je po tri dnevi boleznih za škrlatino, dne 23. aprila 1923 za vedno zatnila oči naša hčerka

FRANKA ČERNE

stara 7 let in tri mesece. Pogreb se je vršil takoj drugi dan. Bila je članica v Mladinskem oddelku pri S. N. P. J. društva "Ljubljana" št. 49. Toplo se zahvaljujem za darovane krasne vence, društvu "Ljubljana", št. 49. S. N. P. J. Samostojnemu društvu "Slovenski fantje", njenem krstnem botru Aloisu Strah, družini Andrej Jančarjevi, Blatnikovi, Jinglingovi, Frank Zupanu in družini Galleti, ter njenim sočlenom in šolarjem, ki so tudi prispevali za krasni venec. Srčna hvala vsem onim, ki so jo spremlili k zadnjem počitku. Tebi draga, nepozabna hčerka budi lahka ameriška zemlja potivaj mirno! Žalujoci ostali: Jernej Černe in Marija Černe, stariši. V Girard, Ohio, Box 58.

PRODA SE TAKOJ

hiša s tremi sobami, tri stavbišča (lote), poleg hiše je uta, keglijšče, stala za dve kravi, kokošnjak za 40 kokoši. V hiši je električna razsvetljava, velika klet in fornica. Proda se radi odhoda v staro domovino za ceno se izve pri lastniku: Frank Ban, 1020 State St., Girard, Ohio. (Adv.)

MLADOST ZA VSELEJ!

Kitajski pesnik Su-Kung-Tu je pisal pred enajst sto leti: "Kralj v njih vseh ugodnostih in razkošju postajajo stari. — Mladost ostaja vedno na strani zadovoljnosti." S tem je mislil, da starost ne nadleguje onih, ki so zadovoljni. Njegova sodba je bila pravična. Vzmirljenje in nezadovoljnost uničuje zdravje. Prepreči pravo normalno delovanje mišic v želodcu in notranjih prebavnih delih telesa in človek se stara. Vaj boj v nervozni, melanholični za izgubo energije, je Trinerjevo grenko vino vaš najbolj zanesljiv zavetnik. To zdravilo vam očisti vaš krvni tok, ki se zbrale v vašem prebavnem delu telesa in vse to izgine, ter odide po vrtju tega zdravila. Vaj naši odjemalci slave to naše zdravilo. Mr. John Bojch pravi v svojem pismu z dne 2. aprila t. l. iz Farrell, Pa.: "Ko se jaz slabo počutim, tedaj vselej vzamem Trinerjevo grenko vino in to meni pomaga. To je zelo zanesljivo in ceno. Jaz sem sploh zelo zadovoljen z vsemi Trinerjevimi zdravili." Poskusite ta zdravila, sicer pa vedno zahtevajte od vašega lekarnarja ali trgovca z zdravili samo Trinerjeva zdravila. (Adv. May 3)

"SLOVENC! NA HLY POZOR!"

Stem naznanjam Elyškim Slovincem, da sem prišel iz obrtjo barvarja in dekoratorja. Sem popolnoma izvešan v tem poslu, in vam jamčim svoje delo, ter delam po primerni ceni.

Barve za barvanje pripravljam sam, katere so mnogo boljše in terpežnejše od navadnih barv.

Sem tudi "agent" za stenski papir, katerega dobite od mene ceneje kakor kjerkoli drugod. Torej, nepozabite kadar rabite barvati ali dekorirati hišo avtomobil i. t. d. na

PAUL YADLOVSKY, kateri se vam toplo priporoča!

ODGOVOR

mojemu prijatelju in ultra poštnjaku Thomas Sadeku, stanujočemu v Johnstownu, Pa.

V Prosveti z dne 22. aprila t. l. je izšel "POZOR", v katerem svari rojake pred menoj spodaj popisanimu, da naj se me varujejo, ker sem baje nepošten in da rad zatajujem svoje dolge, pa če treba tudi pred sodiščem, obdolžil me je, da mu dolgujem vsoto \$800 in na sem mu pred sodiščem utajil polovico dolga namreč \$400.00 in da sem le \$400.00 dolga priznal. Ker pa njegovo poročilo ne odgovarja resnici niti v enem niti v drugem slučaju, in ker mi je moja poštenost dražja, kot vse njegove zvišave in njegova eksistena, sem prisljen, da mu odgovorim v tonu, ki ga tak človek povsem zasluži.

Da se cela zadeva skristalizira pred javnostjo zlasti pred mojimi ožjimi znanci in prijatelji, naj mi bode dovoljeno celo afero pojasniti in sicer v Prosveti, kot moj odgovor, interesi te aferi naj jo pa presodijo.

Valed slabih delavskih razmer sem bil v letu 1915. prisljen se iz Johnstowna preseliti, preselil sem se bil v Belford, Pa. (Allegheny Co.), kjer sem se poleg drugih seznanil tudi s famoznim Thomas Sadekom, ta Sadek je bil istočasno boarder pri neki hrvaški družini, kmalu potem jo je ta poštnjak od tam popihal in s seboj odpeljal svojo gosposinjino in njene tri otroke brez vednosti njenega moža-ter odšel v Johnstown, Pa., slučaj je nanesel, da je bila hiša, ki sem jo posedoval v Johnstownu, izpraznjena in po posredovanju neke osebe, sem mu svojo hišo oddal v najem, kjer se je nastanil in v njej bival nekako dve leti in pol, začel je takoj z obrtjo, s katero se še dandanes bavi in s katero si je napravil precej denarja. Na njegovo ponudbo, da mi on da denar, da odplačam svojega upnika, sem kot siromašen delavec z precejšnjo družino rad sprejel, mož mi je bil res posodil vsoto \$300.00 in pozneje še \$200.00, nakar sem mu vsoto \$200.00 vrnil v teku šestih mesecev. Pri teh posojilih mi je omenil, da on ne zahteva denarja nazaj, pač pa, da ako hočem v kratkem času bode cel dolg poravnani in še poleg tega denar ako mu pomagam pri izvrševanju njegove obrti, nagovarjal me je toliko časa, da sem v to pristal in da sem se preselil nazaj v Johnstown ter mu pomagal, da je svoj imetek še bolj kopičil, rezultat je danes ta, da on ima danes precej "novaca" pod palcem a mene je pustil na cedilu ter me izkoristil do skrajnosti, poleg tega me je še pribil v njegovem "Pozoru" kot nepoštenega človeka, medtem ko se on hoče pokazati kot nekaj dobrotnik in seveda kot mož poštnjak (za počit).

Priznam, da sem mu šel na ličnice in nič čuda ni ako siromašen delavec gleda, da si pomaga iz zagate, rad sprejme v sil vabljive ponudbe, ki pa so v premočnih slučajih varljive, zlasti ako se človek speša s človekom kot je ta Sadek. S takimi ljudmi imeti opravka bi človek res kmalu prišel ob dobro ime. Toliko v odgovor.

Albin Germadnik, 419 Ohio St., Johnstown, Pa. (Adv.)

ROJAKI, POZORI!

Izdelujem prava starokrajška kosila iz najboljšega "Hickory" lesa in jih pošiljam po \$1.50. Točnost in zadovoljnost jamčena, ali vam vrnem denar. J. Hribernik, L. Box 28, Glencoe, Ohio.

H. J. FITZGERALD OSKRBNIK POGREBOV Miners' State Bank Bldg. Telefon 61-R. Chisholm, Minn. Prodajam raznovrstne sveže cvetlice, slike in okvirje.

Semena.

V zalogi imam najboljša vrtna, poljska in cvetlična semena.

Semena pošiljam poštino prosto, toraj nikakih stroškov za poštino.

Pišite po brezplačni cenik. MATH. PEZDIR, Box 772, City Hall Sta., NEW YORK, N. Y.

RAD BI IZVEDEL

za mojega prijatelja Andrej Gerloviča doma iz Župeče vasi na Dolnjakem. Pred letom dni se je nahajal v De Pue, Ill. in sedaj se nahaja nekje v Pennsylvaniji. Rojake prosim, ako kdo ve kaj o njem naj mi to naznani, ako pa sam čita te vrstice naj mi hitro piše, ker imam nekaj zelo važnega za sporočiti iz starega kraja. Moj naslov: Mike Žabkar, 1219 — 1st Street, La Salle, Ill.

(Advert.)

RAD BI IZVEDEL

kje se nahaja Alojzij Merčun. Zadnjič sem ališal, da se je nahajal nekje v Chicagu, Ill. Doma iz lhana pri Domžalah. Prosim ako kdo ve kje se sedaj nahaja, da mi to sporoči ali naj se mi sam prijavi. Poročati mu imam nekaj zelo važnega iz starega kraja. Moj naslov: John Kekalj, 846 Kinnickin Ave., Milwaukee, Wis.

FARME NA PRODAJ.

Proda se 20 akrov farma, nova hiša, blizu mesta. Cena je \$1650. Takoj se plača le \$750.

40 akrov, dobro poslopije, dve milji do mesta. Cena \$1600, takoj je plačati \$400.

65 akrov zemlje, dobra hiša. Živina in orodje. Cena je \$5500. Takoj je plačati \$1500.

80 akrov zemlje, dobra poslopija. Živina in orodje stane \$6000, takoj je plačati le \$3000.

240 akrov zemlje, dobra poslopija. 40 akrov je sadno drevje, stane le \$7500, takoj je plačati \$2000.

Pridite takoj ogledati te farme ali pa pišite v angleškem jeziku na naslov:

H. B. PROCTOR FARM AND HOME COMPANY, GRAND HAVEN, MICH.

Začimbe, solišča in najraznovrstnejša

DOMAČA IZRAVILA, katere priporoča magr. Kaspp. Imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

Math Pezdir, P. O. Box 772, City Hall Station, NEW YORK CITY.

JUGOSLOVANOM V CHISHOLM IN OKOLICI.

Naša Banka vabi vse rojake, da se jo poslužijo v svojih zadevah ker: Je velika in varna banka s vsem premoženjem s svoto nad \$1,600,000. To je banka kjer dobite vse potrebne. Naši odjemalci so naši prijatelji in mi smo vedno pripravljeni s veseljem postreči, ne le v bančnih zadevah temveč v vseh ostrih kjerkoli mogoče so naše skušnje in moči vam na raspolago.

Vaj rojak J. Osbolt je tukaj za vse vaše potrebe, oglašite se pri njemu.

Kadarkoli mislite o bančnem podjetju tedaj se spomnite na:

FIRST NATIONAL BANK, Chisholm, Minn.

ZNIŽANA CENA.

Dospelo je novo suho grozdje.

Muškatel zelo sladke debele jagode, baksa 50 funtov... \$ 6.50
Ciper grozdje, največje in najsladkeše jagode, baksa 25 funtov... \$ 4.20
Malo črno grško grozdje, zelo sladko, baksa 50 funtov... \$ 6.50
Fige v rešah, baksa 110 funtov... \$10.75
Brinjeve jagode, vroča 132 funtov... \$ 9.20

Z naročilom pošljite denar.

MATH PEZDIR, Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

UPRAVNIŠTVO

opozarja vse naročnike in druge čitatelje, naj nikar ne kupujejo nobenih posebnosti iz posameznih oglasov, ki se nahajajo v listu, ker nekateri so direktno zapeljivi. Vsek naj bo zelo previden in se vselej iz oglasov, prepriča. Za vse oglasne odgovorni le oglaševalci sami, nobene odgovornosti ne prevzame upravištvo in ne lastnik lista. Oglase imamo zato, da nam pomagajo plačati list, kateri je vsak dan dražji v tiskarni in vse povsod. Torej bodite previdni, če se pa nabričate, tedaj vas to priplite sami sili in ne nam. Upravništvo.

31 Washington

Je sedaj Patentna Ureda Združenih držav in najvišji slovenski svet se nahaja v Washingtonu blizu Patentne Ureda. Na ta način nam je osebno mogoče urediti vaše patente sodev najboljši točno — najbolj poceni in najhitreje.

Ime A. M. WILSON je znano že 50 let.

Pišite še danes za naše slovensko brezplačno knjižico glede inajdb in patentov.

A. M. WILSON, Inc. PATENTS
312 Victor Bldg., WASHINGTON, D. C.
Successors to the business of A. M. WILSON, deceased, established 1861.

LOOK OUT ZA PUJACE.

katero se zdrava kot je Trilav čaj vredn preden greste k polju, savor 75c. TERPOTEC savor 75c. BMAH savor 75c. 1000 ROSE savor 75c. BOMBE (GENTIAN) savor 75c. in druga solila v salci. BRINJE in starega kralja no 10c funt, 10c funtov 50c. Naroditi iz Chicaga, a tem se prihrani na vseh. PRADEK od vina (vino stoji po 30 funt sadenja in 10 sadenja) najbolje kije pijejo se šče. SUGAR Coloring (Shari Pink) 5c. GAUGE (MERO) sa alveoli avtomatizirani in sa vse tehnične, ki imajo pred vseh meri masi kot pol groda pa da 100 grodov, stane 10c. Pišite po odgovornosti na prodajali Gauge, vseh knjižic. Vse cene vsebujejo tudi poštino, same mali in brinje ne. Naroditi se ne pošlje, ako niso navedeni plačani.

A. NORVAT, 1903 W. 22nd St., Chicago, Ill.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse blago za vsakdanjo potrebo po zmerni ceni.

ANTON EBORNIK, Hermine, Pa.

Ustanov. 1896
Tel. Lawndale 0441-4416
EMIL BACHMAN, Inc.
potrebujete li Ameriške, narodne, zastave, bandero, regije in druge državne potrebitine.
Dajte nam priliko vam postreči.
2107 St. Hamlin Avenue, Chicago, Ill.

PROLETAREC

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsek delavci in rojaki, ki se sanjajo za socializem, bi ga morali redno čitati, ker vam kaže

prave slike socializma

Naročnina znaša \$2.50 na leto, \$1.50 na pol leta.

Naslov: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., CHICAGO, ILLINOIS.
Pišite po naš cenik knjigi!

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (April 30-23) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen, valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov. Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino. Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25. Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00. Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

OFICIJELNA NAZNANILA S. N. P. J.

V SKLAD IZREDNIH PODPOR SO NADALJE DAROVALI SE SLEDECI:

Darovalo društvo št. 252, Penn Station, Pa.	\$ 2.00
Poslal Tomaz Solomon.	
Darovalo društvo št. 112, Bear Creek, Mont.	10.00
Poslal Tony Miller.	
Darovalo društvo št. 313, West Frankfort, Ill.	4.15
Poslal Anton Mravljce.	
Darovalo dr. št. 102 Chicago, Ill.	5.00
Poslala Mary Udovich.	
Darovalo društvo št. 47, Springfield,	8.85
Poslal John Goršek.	

Skupaj \$30.00
Prejani izkaz \$470.63

Skupaj do sedaj poslano na glavni urad \$500.63
Vincent Cinkar, predsednik SNPJ.

IZ URADA PREDSEDNIKA GLAVNEGA POROTNEGA ODBORA.

Springfield, Ill. — Sestra Sarah Pavlich, članica društva — Michiganko jezero — št. 266 v Muskegon Heightsu, Mich., se je pritožila, da niti društvo zaradi sumnje, da je sama povzročila nereden porod, odklanja nakazati porotniško podporo.

Glavni porotni odbor ne dvomi v resničnosti izjav priči, ali s tem, da žena skuša najti sredstva, in ne mara biti noseča, še plod ni odpravljen. Priče pa niso bile v stani neovrgljivo dokazati, da je sestra kaj takega poskusila, oziroma napravit.

V pokvet se je moglo tudi vzeti, da če bi zadeva kdaj prišla pred sodišče, bi gotovo bilo merodajno izpričevalo zdravnika, ne pa izjave priči. In če bi jednota toliko zares dobila, bi to stalo več kot \$15.00.

Zaradi tega je bil soglasno sprejet predlog, da se sestri Sarah Pavlich porotniška podpora v znesku \$15.00 nakaze. — John Underwood, Martin Zelenikar, Fred A. Vider, John Terbell, John Goršek.

IZ URADA PREDSEDNIKA GLAVNEGA NADZORNEGA ODBORA.

Nekateri člani in članice se obračajo za vsakokajna pojasnila na predsednika gl. nadzornega odbora glede stvari, ki prav nič ne spadajo v delokrog tega odbora. Pritožbe glede nerednosti pri društvenih ne spadajo v naš delokrog. Informacije glede posmrtnih, komu so izplačane, in če se niso, kdaj bodo, daje gl. urad.

Pritožbe glede društvenih zadev ali pritožbe valed kršenja pravil od strani članov spadajo najprej na društveno sejo in pred društveno poroto. Ko so enkrat rešene na prvi instanci, in ako ena ali druga prizadeta stranka s izrekom prve instance ni zadovoljna, se lahko pritoži na gl. porotni odesk in potem na daljše instance, kakor določajo pravila.

Tistim, ki zahtevajo podrobna pojasnjevanja glede jednotlivih računov, nadzorni odbor ne more vedno pisariti obširna pisma, ker ja čas teh odborov omejen. Obačajo se glede tolačenja računov, objavljenih v glasilu, na glavni urad, ki bo gotovo dal potrpehna pojasnila, ako bodo vprašanja umestna.

Brat Jaksha iz Pittsburgha je v svojem razburjenju pozabil navesti svoj naslov in mu radi tega ne morem odgovoriti na njegovo zahtevno za pojasnilo. Ako je pismo uradno, to je potrjeno od društva, bi moralo biti to na pismu tudi razvidno.

Pismo br. Z. Jaksheta, datirano a tne 17. aprila, se glasi: "Cenjeni br. Zaitz: Pri zadnji seji smo predčili računo gl. odbora SNPJ. in nam ni jasno, kaj pomeni plače posebnih moči, to je \$2538.67. Kajti plače uradnikov pomočnikov in drugi so še omejene.

Drugič, kako je mogoče, da so selitveni stroški gl. tajnika SDPJ. \$676.11. To mi ne moremo zapopasti, da bi za človeka iz Johnstowna do Chicago toliko imelo. Protestriramo tudi radi nagrad ali plač za overtime, ker konvencija je odločno zavrnila iste. Zahtevamo, da nam specifiirate agoraz omenjene račune. Ni se vam treba čuditi, da če člani govorijo, da sedanjí glavni odbor bode blagajno vprospati, posobno ker vidimo iz dopisov, zakaj je gl. odbor dal br. Bergerju \$100 za 9 sej po 2 uri.

Govori se, da gl. odbor dela samo za svoj šep in moto imajo: Danes tebi, jutri meni. — Z brat-skim pozdravom, Z. Jaksha, Pittsburg.

V tem pismu ni niti navedeno, pri katerem društvu se je predčilo

lo računo, kdaj, in kdo protestira. Pisano je — ne z namenom koristiti organizaciji s takimi kritiki, ampak z namenom iztresti mržnje. Pozdraviti je vsako kritiko, ki stremi za izboljšanje v organizaciji. To je konstruktivna kritika. Vsi kritiki nimajo takih namenov.

Plače izrednih moči v sveti, navedeni v omenjenem pismu, so plače začasnim uslužbenem v gl. uradu v drugi polovici leta 1921, nadalje plače za čezurno delo, plače, ki jih je določila konvencija raznim konvencijnim odeskom, odboru za pravila itd.

Glavni odbor po svojem lastnem tolačenju ni dovolil na svoji zadnji letni seji nikakih nagrad, ampak je potrdil predložene račune za izredno delo. Iz zapisa letne seje je razvidno, da se pri takih zadevah ni enostavno dvigalo rok, ampak se je preje vrtila temeljita diskusija. Večina je br. Bergerju dovolila za izredno delo na sejah odbora za pravila v zapisniku o značeno svoto, in s tem je ravnala pravilno. Ako bi bila večina Bergerjev račun odklonila, bi bila ravnala ravnotako pravilno. Proti, ki jih pošiljajo večinoma posamezniki predsedniku gl. nadzornega odbora glede te zadeve, ne morejo spreminiti stvari. Račun je bil pravilno predložen in pravilno odobren. Pisce teh vrstle je imel kot član gl. odbora svoj predlog glede omenjenega računa, toda predlog je propadel in s tem je bila zadeva za predlagatelja rešena.

Glede selitvenih stroškov gl. tajnika bive SDPJ, samo toliko: Združitvena pogodba določa, da se tistim uradnikom, kateri so prišli uradovati v imenu svojih organizacij v gl. urad SNPJ, plačajo selitveni stroški. Gl. tajnik SDPJ je bil v tem oziru edina prizadeta oseba. Svoje selitvene stroške je predložil gl. uradu in ta jih je izplačal, kakor določa pogodba. Bili stroški majhni ali veliki, pretirani ali nepretirani, računai so bili pravilno predloženi in na podlagi pogodbe izplačani. V teh stroških ni so zapodani samo vojni stroški, ampak še nekaj drugih izdatkov v direktni zvezi s selitvijo. Nadzorni odbor ne more v tem ničesar spreminiti.

Nagrade: Konvencija je odpravila nagrade gl. odbornikom, ni pa sklenila, da se jim ne izplačajo računi za izredno delo. Prihodnja konvencija lahko tudi v tem oziru napravi kak zakužne. Dokler jih ni, glavni odbor s večino glasov lahko take račune odobri ali zavrne.

Mesto napadalnih pism naj se člani raje poslužujejo tolerantnega tona v kritiziranju stvari, ki jim niso ljube. In kadar zasledijo kako nerednost v poslovanju enega ali drugega člana gl. odbora v stvarih, takojšnje se jednote, tedaj šele naj se obračajo na nadzorni odbor. Sumničenje in natolevanje nima mesta.

Gornje pismo sem objavil z namenom, da polagam na članstvo jednote važnost, naj se ne ozira na kritike nestrpnost in kroničnih sitnešev, pač pa naj pazno sledi vsemu poslovanju organizacije in kjer pronajde, da se da kaj izboljšati, naj izboljšava takrat, kadar je čas zato in tam, koder je prostor za izboljševanje.

Glede stavk in stavkokazov. Naslednja zadeva ne spada v področje članov nadzornega odbora. Toda podpisani je prejel nekaj pritožb od članov iz treh različnih držav. V stvari je precej konfuze in nerazumljivo je, da se v takih slučajih ne postopa vedno stvarno in pravično.

V južni Coloradi n. pr. imamo društva, katera so izključila stavkokaze in imamo soper društva, pri katerih so skoro sami stavkokazi, ki se ostali člani organizacije. Zadeva gl. izvrševalnega

odborna je storila v zadevi članstva v južni Coloradi potrebne zaključke, toda prišli bodo glede stavkokazov drugi zamotani slučaji.

Iz Irwina, Pa., sem prejel pismo, ki se glasi:

"Cenjeni br. predsednik gl. nadzornega odbora: Mi spodaj podpisani člani dr. Slovenija, št. 41, SNPJ, se obračamo na vas za pojasnilo glede te zadeve. Nekateri naši bratje so nam 16. aprila povedali, da nas bodo izključili iz naše jednote, če ne prenehamo s delom 24. aprila. Kakor moremo razvideti iz pravil, stran 85, nas ne morejo, ker mi nismo nikakih skebi, kajti v našem rovu še vsi delajo. Ravnotako še vsi delajo v Claridge in Mecale, kjer so eni izmed največjih rovoj. Nihče naših članov ne dela pri Pittsburgh Coal Co. Delali so pri Irwin Gas and Coal Co. št. 9, in so sedaj na stavki. Mi smo mnenja, da ne moremo zastavkati z našimi sobratji, ker pri tej kompaniji dela le trinajst Slovencev, drugi premogariji so pa raznih drugih narodnosti. Tudi če malo število naših rojakov pusti delo, bo rov valed tega vseeno obratoval. Prosimo za pojasnilo glede te zadeve, če nas morejo izključiti iz jednote ali ne!

Mi vsi smo zadovoljni odločiti orodje prvo rovo, ko bodo premogariji tega rova zastavkali, ali da bi nas samo teh par Slovencev zastavkalo, drugi bi pa delali naprej, to se nam ne zdi umestno in potrebno. Prosimo za odgovor. (Slede podpis.)"

Niti predsednik nadzornega odbora, niti celokupni nadzorni odbor ni kompetenten izrehati pravoreka v tej zadevi. Povedal bom le svoje mnenje kot član organizacije.

Jaz bi v slučaju, kot se go omenja v gornjem pismu, delo pustil. To bi seveda še ne pomenilo, da so premogariji dotičnega rova na stavki. Ker niso, ali so stavkokazi? So in niso. Unija je pozvala vse premogarije na stavko. Tam, kjer so organizirani, so se pozivu odzvali in tistih par ljudi, ki so ostali pri delu, so stavkokazi in po pravilih naše jednote se jih izključi, ker opravljajo nevarno delo. Čisto lahko je umljivo, da je največja želja stavkajočih premogarjev, da bi se stavki pridružili VSI premogariji, kajti to bi pomenilo SIGURNO zmago brez naporne DOLGOTRAJNEGA boja. Ampak so rvi, kjer velika večina premogarjev dela, ker se niso odzvali pozivu za stavko. Tak je gornji slučaj. Par članov naše jednote seveda ne more pritegniti vse ostale premogarije na stavko. Člani-stavkarji v drugih rovih pa so mnenja: "Ker se borimo mi, se dajte še vi." Ali: "Ker smo mi brez dela in vojujemo tudi vaši boji, zakaj bi tudi vi ne pustili delo!"

Jaz bi priporočal samo to: Iz društev v stavkovnih okrožjih naj bi se formuliral okrožni odbor društev SNPJ, in ta odbor naj bi izrekal, v katerih rovih je faktilno stavka in v katerih ni. Ta odbor, sestavljen iz članov unije, bi moral delati brez razpametnosti, katere je posebno v začetku vsake štrajka mnogo. Njegovi izreki, kdo je in kdo ni stavkokaz, naj bi bili merodajni. Na podlagi pravorekov tega odbora bi se prizadeta društva in gl. urad lahko ravnali.

Moje priporočilo našim premogarjem je, naj pokažejo tudi to pot, da slovensko delavstvo razume kaj je stavka, da zna ostati v boju in se tudi boriti za svoje zahteve. Toda kar se tiče društvenih zadev, nastajajo gotove komplikacije, s katerimi je treba računati in jih jemati v poštev pri izključevanju stavkokazov.

Frank Zajec

Zapisnik

trimesečnega shorovanja glavnega izvrševalnega odbora in gl. nadzornega odbora S. N. P. J., ki se je vrtilo dne 17. aprila 1922, v glavnem uradu jednote.

I. SEJA.

Brat predsednik otvoril sejo ob deveti uri zjutraj. Navzdni so sledili gl. odborniki Cinkar, Turk, Novak, Vagrich, Godina, Zvertnik, Zajec, Šomrak in Underwood.

Zapisnikom je bil izvoljen brat Godina.

Odpre se zadeva br. Aloisa Beniger, dijaka iz Dubuque, Iowa, kateri je postal v priobitveh sledeče:

University of Dubuque, Dubuque, Iowa, March 1, 1922.

Urednik Prosveite, 2657—59 South Lawdall Ave., Chicago, Ill.

Ker se od nas ne sliši mnogo v slovenski javnosti, razum kadar nas opile gl. urednik Prosveite, zategadelj upam, da bo uredništvo priobilo ta dopis v glavni javni govorilci. Ako bi ne vedel, da je uredništvo takorekto priobilo, da bi bil napredni in za slovenski narod bolj koristni dopis kot je naslednji, bi prosil, da bi ga priobilo v obilglatni številki Prosveite.

Toda ker vem, da bi bila taka zahteva prevelika drznost od moje strani, zategadelj bom zadovoljen, ako tudi mi omeri najbolj skriti kotik v predalih dnevnice Prosveite. Odkar se je v Prosveiti odprla "javna govorilca", se opazni dav v našem javnem življenju. Rejaki, ki se popred molčali, poročajo o čudovitih napredku na vseh poljih kulture. Predne se je odprla "javna govorilca" smo bili o naši naprednosti bolj slabo poučeni. No, sedaj pa kar na enkrat tako izprememba! To vam nam prita, kako potrebna in važnega pomena je "javna govorilca" za naš kulturni razvoj. Z ustanovitvijo "javne govorilce" je bil postavljen temeljni kamen novi, lepši bodočnosti slovenskega naroda. Danes lahko brez strahu zakličemo s pesnikom:

"Vremena Kranjecem bodo se xjansila, jim lepše svede, kakor prej sijale." Kakorkoli je bila "javna govorilca" za naš napredak in za spoznavanje naših vrtn potrebna, vendar se mi zdi, da Slovenci še vse prepočasi napredujejo. Ako pogledamo v ustavo Zedinjenih držav, bomo našli, da imajo Amerikanci že nad sto let zakonito jamčeno javno govorilco. Je sicer res, da se je to pravico Amerikancem za čas Wilsonove administracije nekam čudno tolažilo. Toda napake, ki so se storile, ko je bil Burleson na čelu poštnega departamenta je ameriška kapitalistična vlada popravila. Ko je postal Hays glavni postar Zedinjenih držav je ameriška kapitalistična vlada dala v denarju šodo, ki se je vrnila v Amerikanci le sto let zakonito jamčeno javno govorilco. Je sicer res, da se je to pravico Amerikancem za čas Wilsonove administracije nekam čudno tolažilo. Toda napake, ki so se storile, ko je bil Burleson na čelu poštnega departamenta je ameriška kapitalistična vlada popravila. Ko je postal Hays glavni postar Zedinjenih držav je ameriška kapitalistična vlada dala v denarju šodo, ki se je vrnila v Amerikanci le sto let zakonito jamčeno javno govorilco.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

dalih dnevas izdaje Vašega naprednega lista.

Odkar se je v Prosveti odprla "javna govorilca", se opazni dav v našem javnem življenju. Rejaki, ki se popred molčali, poročajo o čudovitih napredku na vseh poljih kulture. Predne se je odprla "javna govorilca" smo bili o naši naprednosti bolj slabo poučeni. No, sedaj pa kar na enkrat tako izprememba! To vam nam prita, kako potrebna in važnega pomena je "javna govorilca" za naš kulturni razvoj. Z ustanovitvijo "javne govorilce" je bil postavljen temeljni kamen novi, lepši bodočnosti slovenskega naroda. Danes lahko brez strahu zakličemo s pesnikom:

"Vremena Kranjecem bodo se xjansila, jim lepše svede, kakor prej sijale." Kakorkoli je bila "javna govorilca" za naš napredak in za spoznavanje naših vrtn potrebna, vendar se mi zdi, da Slovenci še vse prepočasi napredujejo. Ako pogledamo v ustavo Zedinjenih držav, bomo našli, da imajo Amerikanci že nad sto let zakonito jamčeno javno govorilco. Je sicer res, da se je to pravico Amerikancem za čas Wilsonove administracije nekam čudno tolažilo. Toda napake, ki so se storile, ko je bil Burleson na čelu poštnega departamenta je ameriška kapitalistična vlada popravila. Ko je postal Hays glavni postar Zedinjenih držav je ameriška kapitalistična vlada dala v denarju šodo, ki se je vrnila v Amerikanci le sto let zakonito jamčeno javno govorilco. Je sicer res, da se je to pravico Amerikancem za čas Wilsonove administracije nekam čudno tolažilo. Toda napake, ki so se storile, ko je bil Burleson na čelu poštnega departamenta je ameriška kapitalistična vlada popravila. Ko je postal Hays glavni postar Zedinjenih držav je ameriška kapitalistična vlada dala v denarju šodo, ki se je vrnila v Amerikanci le sto let zakonito jamčeno javno govorilco.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

listi. Vse to nam dokazuje, da smo Slovenci navzile naši naprednosti, kar se tiče svobode govora, vedno kot sto let v Amerikanci. Šele lanske leto so delegatje na združitveni konvenciji v Clevelandu prišli do prepričanja, da je svoboda govora, neobhodna potreba, ako hočemo korakati vzporedno s drugimi kulturnimi narodi. Na 93. strani pravil S. N. P. J. se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92. strani pravil SNPJ se nahajata dva odstavka, ki naj bi jamčila svobodo izražanja v Prosveti. Ako koga vesei štrajkati, kako se porabi bilo za dve besedi, da se pove isto stvar, ki bi se lahko povedala bolj jasno s dvajsetimi, tedaj naj predčita tista dva odstavka. Tistega, ki jih prišita in prešitura (uradniki in uredniki niso od pojasnjevanja izvzeti) prosim, da mi pojasni, kaj tista dva odstavka pomenita.

Na 92.

[illegible]

ZORAVNIŠKI NASVETI.

Piše vrhovni zdravnik F. J. Kern.

Vprašanja in odgovori.

Članica mi piše:

Pošto sam bolna već dugo časa, a i nekoliko godina, i bila operirana dva puta, a sve te operacije mi nijesu pomogle ništa, ostavila sam medicinske doktore i idem sada k osteopatiku, ali mi je nepunoma bolje. Sam uvijek slaba, mnogo puta imam glavobolju, u žilici osjećam bol i slabost; križice me bole. Mnogo puta mi dođe na oči kao mrena i vodene su mi; po cijelom tijelu me uhvati drhtavica i trese po meni, kao elektrika, u vratu mi se čini, kao da hoće zašepiti. Dragi doktore, pošto sam čula, da osoba, koja ima "trakavicu" približno skopčava se takovom bolešću, pa Vas molim, da bi mi dali naputak, ako mislite, da je trakavica.

Omenjena članica misli torej, da ima morda "trakavico" ali trakuljo (Tape worm). Naletel sem že na več bolnikov, ki čitajo goljufive in vabljuje oglase v listih (in naša Prosveta ni izveza) ki namenoma strašijo neuke ljudi s trakuljo, da izvajajo tem več denarja iz njih, da potem res mislijo, da imajo trakuljo. Trakulja je vsaj v Ameriki širno redka prikažen pri ljudeh. V osmih letih sem naletel na tri bolnike, ki so jo pa brčkone prinesli iz starega kraja. Tudi je trakuljo lahko diagnosticirati, ker bolnik sam na blatu od časa do časa vidi bele trake, kateri odpadajo od trakulje od časa do časa. Članica torej brez skrbi zagotovem, da nima trakulje. Veliko žensk je operiranih na notranjih spolovilih (na maternici in na jajčnikih), ki niso pozneje nikdar več zdrave. S tem ne rečem, da te operacije niso potrebne; dostikrat so nujno potrebne, ker bi brez njih bile ženske še večje invalidke. Kateri pa pričakuje po večjih operacijah, posebno če se odstranijo jajčniki, popolnega ozdravljenja, se moti. Skoro vse brez izjeme so bolehave. Tudi jim ni mogoče dosti pomoči, ker so odstranjene gotovo žleze, brez katerih oseba ne more biti več normalna. Popolnoma po nepotrebnem nekatere ženske še pozneje potrošijo veliko denarja za razna zdravila, ki jim hašajo toliko kot znan Blavet žegen. Edina zdravila, ki včasih nekaj zaležejo, so preparati iz organskih žlez, (Organotherapeutic preparations), da nadomestijo pomankanje notranjih izločkov. Po lekarnah se dobijo neke tablete pod imenom "Hormotone Tablets", katere takim ženskam pomagajo. Treba jih je jemati več mesecev, predno se pokažejo rezultati. Če v gotovem slučaju pomagajo, bi jih morala bolnica jemati od časa do časa več let zaporedoma, slično kot hrano. Jemljejo se po eno tableto trikrat na dan, najbolje seve pod nadzorstvom zdravnika. Imamo še druge slične tablete ali kapsule, narajene iz latih snovi, pod drugačnimi imeni, nekatere so močnejše, druge manj. Veliko zdravnikov je še, ki o teh novejših zdravilih veliko ne vedo, ali jih ne predpisujejo, ali jih ne predpišejo premo, da se dober rezultat od uporabe ne more pričakovati.

Drugi član mi piše:

Obračam se na Vas za nasvet, kaj mi je storiti. Imam že eno leto in pol na desni strani zadaj na vratu neko oteklino, veliko kot kokoške jajce, in mi tako bje kot srce. Tukajšnji zdravnik mi pravi, da bi bilo najbolje, če bi se dal operirati. Pravi, da bo še večje zraslo in mi lahko poši, kar bi lahko povzročilo smrt. Kadar sem truden, pa mi bolj hitro bje, boli me ne, razen če z glavo hitro krenem na stran.

Prav mogoče je, da ima naš dopisnik takozvane aneurizmo (Aneurism), kar je pač nevarna stvar zaradi delavca, ki mora teko delati. Tudi operacija za aneurizmo (razkirjenje žile odvodnice) je precej nevarna. Svetoval bi dotičnemu članu, da naj gre v kako večje mesto k dobro pripoznanemu kirurgu, da ga preišče in če potreba operira. Za tako operacijo ni vsak kirurg dober; nekateri specializirajo v tej stroki. V Clevelandu poznam na primer samo par kirurgov (Surgeons), katerim bi zaupal tako operacijo.

Član mi piše:

Prosim Vas g. zdravnik, če vam bo mogoče dati kakšno navodilo o

pa imamo že šest otrok. Ne delam že dolgo časa, pa se bojim, da bi zopet kaj ne kupili.

Takih slučajev je na milijone po svetu. Smatram za velik greh, da moderne države ne dovolijo, da bi se ljudstvu smelo povedati, kako preprečiti koncepcijo. Znano mi je, da je to dovoljeno edino v treh državah na svetu: na Holandskem, v Švici in v sovjetski Rusiji, kjer imajo za take slučaje posebne klinike. V Združenih državah (in drugod) si znajo bogatini dobiti oziroma kupiti potrebne informacije, reveži so pa navezani na slučaj usode ali na svoje ožje znanee in prijatelje, oziroma prijateljice. Zdravnikom ni dovoljeno, dajati informacij in še posebej, ne pošiljati jih po pošti.

Kdor ni slep, lahko vidi.

(Evropa na robu propada.)

Govortjo, da je treba ohraniti sedanjo civilizacijo za vsako ceno. Toda kako, na kakšen način?

Zgodovina nam govori jasno kot beli dan in z neovrgljivimi dokazi, da so vojne priprave, katerih posledice so bile vojne, pogoltnile vse civilizacije, ki so nastale pred Kristusovim in po Kristusovim rojstvu. Zgodovina ne laže.

In ko se to umiranje vrši pred našimi očmi in dasiravno imamo jasne dokaze iz zgodovine pred seboj, prihajajo imperialistični diplomati z nasveti, o katerih govorijo zgodovina, da najhitreje učinkujejo za uničenje civilizacije. Nobena civilizacija se do danes še ni obdržala s orožjem. Orožje je spravo tudi Evropo v položaj, v katerem se nahaja danes. Kajti jasno je bilo, če dan za dnem, mesec za mesecem, leto za letom izdeluje orožje, izdeluje strelivo in gradi bojne ladje, da pride nekega dne vihar, ki uniči vse. Orožje ne služi produkciji, ampak služi uničenju. Tisti, ki si domišlja da je zmagovalce, ki premagan, ko je vojno uničevanje doseglo gotovo mero v uničenju.

Ako imajo res tisti resno voljo, ki kriče, da je treba rešiti sedanjo civilizacijo, rešiti kar se rešiti da, tedaj naj ne poskušajo rešiti civilizacije s orožjem, ker se s orožjem sploh rešiti ne da.

Kdor hoče rešiti civilizacijo, mora znati oživeti produkcijo in izmenjavo blaga. Za rešitev take naloge pa imajo zmoglosti imperialistični diplomati iz enostavnega razloga, ker nimajo pojma o organiziranju produkcije in izmenjavi blaga. Za rešitev civilizacije so poklicani ljudje, ki razumejo organizirati produkcijo in izmenjavo blaga.

Namesto, da se shajajo na konferencah imperialistični diplomati, naj pridejo skupaj organizatorji produkcije, izmenjave blaga in finance. Pokličite skupaj razne industrijske generale in finančnike! Povabite na mednarodne konference najbolj bistre glave, ki zagovarjajo sedanji gospodarski sistem in poverite jim nalogo, da organizirajo produkcijo in izmenjavo blaga! Dajte jim priliko, da razvijejo svoje zmoglosti!

In kaj po tem, če se ponesreči, tudi ti moške, katerim poje slavo ves kapitalistični svet kot organizatorjem gospodarstva?

Če se to zgodi, tedaj bo potrjeno, da se je kapitalistični gospodarski sistem razvil do meje, ki mu je bila določena po večnem zakonu razvoja, in da je prišel umirati. Pred seboj bomo imeli dokaz, da se ne more oživeti, kar umira, in kar je obsojeno, da mora umreti.

To spoznanje bo rodilo dobro, da bomo pričeli misliti na preobnovo gospodarstva. Ako sedanji gospodarski sistem umira, je treba logično zgraditi nov in boljši gospodarski sistem, ki garantira, da bo na svetu nastala boljše civilizacija, v kateri se ljudje ne bodo med seboj vojskovali zaradi mej trgov, temveč bodo tekmovali med seboj, kdo bo dosegel najvišjo palmo kulture.

Če hočemo civilizacijo zboljšati, ne potrebujemo za tako delo orožja in imperialističnih diplomatov, ampak reorganizirati moramo produkcijo in izmenjavo blaga na ta način, da bo vsega dosti za vse, ki delajo. Dokler skoro tri četrtine sveta strada, prežeha trpi, dasiravno imamo sredstva, da proizvedemo za vse in vsom dosti, koliko časa se sme

spodarstva in da branimo civilizacijo pred razpadom, če ne pokažemo z dejanji, da imamo resno voljo proizvesti zaradi ljudskih potreb in ne zaradi profita.

Kratkočasnice.

O škorklji. — Lojzek ni prav nič vedel o pravilici radi škorklje, pač pa mu je mati povedala, da nam otroke pošlje ljubi Bog. Nekega dne je prišel Lojzek iz šole in povedal, da je pri Mlinarjevih prinesla škorklja malega fantka. "Toda, Lojzek, saj veš, da škorklja ne nosi otrok", ga je podušila mati. Lojzek je mislil, potem pa rekel:

"Nam jih že pošlje ljubi Bog, pri drugih družinah pa prav nič ne moreš vedeti, odkod jih dobijo."

Strašen otrok. — Ko sem šla na sprehod z mojo malo Zofko, sva gledali ciganko, doječo malega otroka. Jaz, kot moderna mati, sem porabila priliko za razlaganje mami in rekla: "Ko si bila ti še mala, si bila ravno taka kot ta ciganski otrok in tvoja mati ti je ravnotako dajala jesti." Nekaj dni potem smo imeli večjo družbo in moja Zofka se je izjavila nadsveto modro: "Ko sem bila še mala, je bila moja mamica še ciganka."

Delavski list je sila, s katero računa vaš nasprotnik.

Vabilo na VELIKO VRTNO VESELICO

katero priredi

DRUŠTVO "CVETOČI NOBLE" ŠT. 450, S. N. P. J.

25580 East St. Clair Ave., Noble, Ohio.
dne 14. maja, 1922, na Metz farmi,

Uljudno vabimo slavno občinstvo domače in bližnje, ter daljne okolice in vsa sosedna društva, da nas posetijo v velikem številu. Igrala bodo izvrstna domača godba. Dajale se bodo nagrade v dobrih. Za dovolj zabave, točno in dobro postrežbo bode skrbel veselčni odbor.

Začetek točno ob 9 uri zjutraj.

Pridite val in se zabavajte z nami. Vabl. ODBOR.

VABILO NA PLESNO VESELICO

katero priredi

DRUŠTVO "SLOVENSKI DOM" ŠT. 86, S. N. P. J.,

v soboto dne 6. maja 1922,

v društveni dvorani na Halsted St., Chicago, Ill.

Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Vstopnina 35c za osebo. Igrajo tamburaši.

Ker je četrtina letnega prebitka namenjena v napredne svrhe namreč v pomoči akcij lista "Proletarec", upamo, da se bode vsajeno občinstvo udeležilo te prireditve. Naše društvo se vam uljudno priporoča za obilen obisk. Za dobro zabavo in točno postrežbo bo skrbel

VESELICNI ODBOR.

F. KERŽE

6033 St. Clair Ave.,
CLEVELAND, O.

S. N. P. J. društvom:

Kadar naročate zastave, regalice in drugo, pazite na moje ime in naslov če hočete dobiti najboljše blago za najnižje cene.

Narčiti in vsorci ZASTONJ.

ZASTAVE

Regalice in vse društvene potrebščine.

Garantiramo delo in blago. Izdeluje po zmernih cenah val rojak

VICTOR NAVINŠEK, 331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

SELITEV.

Naznanjam svojim klientom in ostalim rojakom, da sem preselil svoje odvetniško in javno notarsko pisarno v drugo poslopje, valed česar naj se val od sedaj naprej obračajo na to adresu:

F. A. BOGADEK

ODVETNIK IN JAVNI NOTAR

soba 205 Walsh Building,

434 Diamond Street, Pittsburgh, Pa.

Izgotavljam pooblastila, kupne in darovalne pogodbe, prošnje za dobiti svojce in stare domovine in vse druge starokrajake spise. Zastopam pri civilnih in kriminalnih sodiščih ter posredujem pri zapuščinah razpravah. Moja pisarna je blizu korta.

V mojem uradu je uslužben poznani Slovenec

LOUIS KVEDER,

kateri je izgotavljal vse v notarski posel spadajoče spise v STAREM KRAJU in tu.

Pišite po pojasnila.

NAZNANILO LASTNIKOM AUTOMOBILEV

V CHISHOLM, MINNESOTI.

Spodaj podpisani naznanjam, da sem ravnokar pričel oddelak v mojem garaži, kjer bom popravljal storage baterije, ter vse kar se tiče elektrike, generatorje, stardarje in magneta.

Pogodbo imam z VESTA STORAGE BATTERIES družbo, ki ima najboljše vrste baterije s dveletno garancijo. Preiskave in voda za baterije brezplačno.

Kadar vam vala baterija odpove delovati pridite k meni jaz vam dragevolje povem kaj vam je storiti, ne glede kakšne vrste baterije imate na vašem avtomobilu.

Tudi se pripravam, da me obiščete kadar potrebujete druge stvari kakor mazilo, olje, gasolin, spark pluga in vse enake stvari, ki so potrebne vsaki dan pri avtomobilu.

Jaz popravim vaš vrst avtomobile in vala popravila in zadovoljstvo jamčim.

Se še v naprej zahvaljujem se vala naklonjenost s spoštovanjem

JOHN GRAHEK, lastnik, Chisholm, Minn.

Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt Street NEW YORK, N. Y.

Generalno Zastopstvo
JADRANSKE BANKE
in vseh njenih podružnic,
JUGOSLAVIJA.

Beograd, Celje, Cevtat, Dubrovnik, Ercgovni, Jolse, Kocuta, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

ITALIJA:

Trst, Opazije, Zadar.

NEMSKA AVSTRILIJA:

DUNAJ.

Izvršujemo hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji, ter izdajamo čke v kronah, dinarih, lirah in dolarih, plačilne pa v vlogi pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

Prodajamo parobrodne in železniške vozne listke na vse kraje in za vse črte. Kadar ste na potu v staro domovino in se nahajate v New Yorku, se vam po izplačilo, ako se sglasite glede vreditve vaših denarnih zalog pri ravnanju naše banke v prvem nadstropju brez osira na to, ako kupite parobrodni listek pri nas ali ste ga morali kupiti drugod. Zajemčeni so nam pri Jadranski banki izvršni ugodni pogoji, ki bodo od velike koristi za vse one, ki se ali se bodo posluževali naše banke.

FRANK SAKSER STATE BANK

NAJVEČJA SLOVENSKA ZLATARSKA TRGOVINA

Frank Černe,

6033 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.

Zvez, broške, zapestnice, diamantne
prstane in lavalirje, verižice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in drugo zlatnino po nizki ceni.

PODRUZNICA

Columbia Gramofonov

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahka mesečna odplačila. Pišite po cenik, kateri se vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago.

Najnižje cene.

Največja slovenska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-48-50 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. — "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

Imam na zalogi prave

LUBASOVE HARMONIKE

tri in štirivrstne, dvakrat, trikrat in štirikrat, nemško ali kranjsko uglasene, kakor tudi chromatiske s 12 basi; pišite po cenik.

Nadalje imam na zalogi tudi prave

STAROKRAJSKE KOSE

kovane na roko, iz svetovnoznane tovarne SENSENWERK-KNEHOF in Štajerskega, v dolgoti od 25 do 30 inčev, kakor tudi kopalno orožje in brusilne kamne po sledečih cenah:

Pozlačena kosa s rinko in ključem	 \$2.20
Šest kos skupaj ali več	 \$2.20
Klepalno orožje, dvoje vrste, garnitura	 \$1.20
BERGAMO brusilni kamni, dva kama	 \$1.20
Srpi	 \$1.20
Motike, dvoje vrste	 \$1.20

Pri teh cenah je vtieta tudi še polovina; a naročnikom vred je poslati denar vsprej. Radi kos vprašajte rojake, ki si jih še narečili od mena.

ALOIS SKULJ, 323 Epsilon Place, Brooklyn, N. Y.

Denar v staro domovino.

Za Jugoslavijo:

500 kren	 \$ 2.40	100 lir	 \$ 6.00
1000 kren	 4.80	500 lir	 28.50
10000 kren	 48.00	1000 lir	 57.50

Za Italijo:

Izdelujemo notarska dela za tukaj in stari kraj. Posojujemo in vzamemo posojila na prve vknize (Mortgage). Prodajamo, lota in farne.

MLADIČ & VERDERBAR,

1334 West 18th Street CHICAGO, ILL.

STAROKRANJSKE KOSE.

Edina agentura za Edinbo drzave za najboljše vrste starokranjske kose, srpe, klepalne, kosilnice, kosilnice in strukne motike, ročne kose pri Dobrem polju na Dalmaciji.

CENE SO:
Kose močnejše MOLDOUNE s rinko in ključem po \$2.20-4 kos ali več skupaj pa po \$2.00 vaka.

Drugo vrste kose malo otja izdelane na Štajerskem tovarništvu POLERANKE ena ali več po \$2.00.

V velikosti so po 25, 28, 30 in 32 palcev.

Srpi za klepal \$1.00
Bergamo brusil \$0.50 in 0.75

Klepalno orožje dvoje vrste \$1.20
Kosilnica tovarniškega izdelka 1.50
Kosilnica ročno delana na Kranjskem 2.00

Oselniki s vodo in brusilni kamen75
Pile starokrajake po 8 palcev dolge50
Motike (strukne) ročno kovane 1.25
Ribežni za repo ribati po 1.50

Prodajamo blago tudi na DEBELO trgovinam. Pišite po naš cenik. Mi plačamo poštnino za vsako naročilo. Pošljite denar ali Money Order s naročnino na naslov:

STEPHEN STONICH,

105 Lake Street, Chisholm, Minn.

Tegovina s klančino in polkovanjem.

Slovenski in hrvaški in ostali klančniki vse narodne stvari